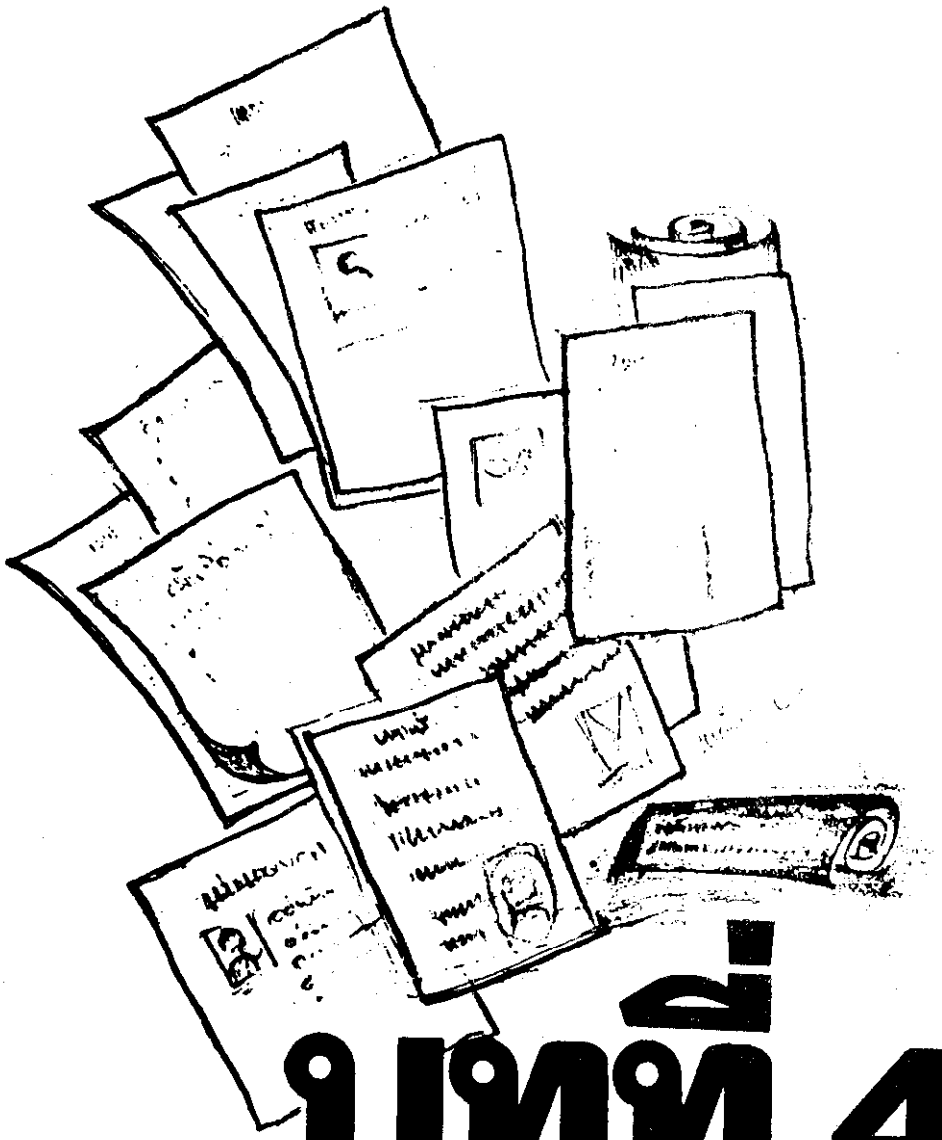

บทที่ 4

การจราจรวงเดือน

สารคดี
บทความ

เรื่องสั้น
นวนิยาย

บทที่ 4
การรวบรวมเรื่อง

1. การพิจารณาเรื่อง

ในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ เพื่อจะนำลงตีพิมพ์ในนิตยสารนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณากันในหลาย ๆ ฝ่าย หลาย ๆ ด้าน เนื่องจาก การเลือกเรื่อง หรือภาพ ประกอบเรื่องก็ตาม เป็นสิ่งที่ผู้จัดทำนิตยสารจะต้องคำนึงถึงเรื่องการพิมพ์ประกอบกันด้วย หลักในการพิจารณาที่น่ายึดถือมีหลักที่เรียกว่า "10 Ps" อันได้แก่

1. Philosophy
2. Policy
3. Project
4. Planning
5. Preparation of materials
6. Production (Printing, Paper, Package, Proof reading.)
7. Publishing
8. Promotion to sell and read
9. Publicity
10. Pay and Profit

1. Philosophy ปรัชญาของการเลือกพิจารณาเรื่องนั้นควรจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของ "ผู้อ่าน" เป็นสำคัญ เนื่องจากการพิมพ์จำหน่ายนั้นก็เพื่อผู้อ่านนั่นเอง การพิจารณาเรื่องจึงต้องมีปรัชญาไว้เป็นประการแรก เช่น "ผู้อ่านคืออนาคตของเนื้อหา" หรือ "ผู้อ่านคือที่มาของเรื่อง" ฯลฯ การพิจารณาเรื่องจึงต้องยึดถือปรัชญาดังกล่าว

* Kakuzaimon Nunokawa, *Introduction to Publication* Sheet Bangkok 1979

2. Policy นโยบายการผลิต การจำหน่าย การพิจารณาเรื่อง จะต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของสำนักพิมพ์ด้วย เนื่องจากโนบายของนิตยสารฉบับใดก็ตาม จะต้องมีไว้ก่อนที่จะจดทะเบียนกับกองตรวจตราสิ่งพิมพ์ เช่น ต้องการกำหนดแนวสังเขปของเรื่อง วัตถุประสงค์ นโยบายการพิมพ์นิตยสาร เพื่อฝ่ายสันติบาลจะได้ตรวจสอบ หรือสอบปากคำก่อนอนุญาตให้ตีพิมพ์ได้

3. Project โครงการการจัดทำนิตยสารนั้น เป็นเรื่องที่ฝ่ายนโยบายกำหนดไว้ด้วย โดยร่วมมือกันวางโครงการ เช่น 1 เดือน ต่อ 4 เล่ม หรือ การเลือกพิจารณาเรื่อง ต้องคัดเลือกเรื่องให้ได้ 4 เรื่องต่อฉบับที่จะตีพิมพ์ในฉบับเดียว ผู้จัดต้องทำโครงการไว้ล่วงหน้าด้วย

4. Planning การวางแผนงานการจัดทำนิตยสาร โดยการรวบรวมเรื่องนั้นจะต้องกำหนด มอบหมาย ติดต่อ ทั้งนักเขียน ผู้อ่าน การจำหน่าย การพิจารณาเรื่องให้เป็นไปตามนโยบายการผลิต โดยสอดคล้องกันด้วย

5. Preparation of materials การตระเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สำหรับเรื่องที่จะนำลงตีพิมพ์นั้น วัสดุอุปกรณ์ประกอบเรื่องมันเป็นสิ่งจำเป็น ผู้เขียนที่ไม่ส่งวัสดุ อุปกรณ์ประกอบเรื่องมาด้วย ทำให้การพิมพ์ไม่ได้ผลสมบูรณ์ดี เป็นต้น

6. Production การผลิตเกี่ยวเนื่องกับการพิจารณาเรื่อง ในส่วนที่เกี่ยวกับจำนวนหน้า กระดาษ ภาพ วัสดุของเรื่องที่นำมาลงพิมพ์นั้น เช่น สี หมึก ภาพสไลด์ ภาพปรุ ภาพตกแต่ง ฯลฯ เป็นต้น

7. Publishing การพิมพ์ เรื่องที่จะนำลงพิมพ์นั้นบางครั้งต้องใช้ตัวพิมพ์ที่หายาก กรณีนี้นำต้นฉบับมาให้โดยระบุตัวพิมพ์ หรือการเขียนที่ต้นฉบับอ่านไม่ออก ผู้พิมพ์หรือการเรียงพิมพ์จะล่าช้า ภาพที่ให้มาไม่สามารถพิมพ์ได้ การพิจารณาเรื่องจึงต้องคำนึงถึงการพิมพ์ด้วย เช่นกัน

8. Promotion to sell and read การเลื่อนระดับหรือการส่งเสริมการขายและการอ่านเป็นสิ่งคู่กันกับการพิจารณาเรื่องลงพิมพ์ เนื่องจากภาพหนังสือจะเกิดขึ้นได้ ย่อมประกอบด้วย "บุคคลหลายฝ่าย" เช่น

- ผู้อ่าน
- ผู้ซื้อ
- ผู้ขาย
- ผู้บริการ
- ผู้จัดพิมพ์

- ผู้พิมพ์
- ผู้เขียนภาพ
- ผู้แต่ง เป็นต้น

บุคคลดังกล่าวจะต้องยินยอมพร้อมใจกัน จึงจะเกิด "ตลาดหนังสือ" ขึ้นได้โดยสมบูรณ์ การพิจารณาเลือกเรื่องลงพิมพ์จึงต้องคำนึงถึงการเลื่อน ระดับการขาย และการอ่าน ประกอบกันนั่นเอง

9. Publicity การโฆษณา การพิจารณาเรื่องต้องคำนึงถึงการโฆษณา ในขณะที่จะออกจำหน่าย ขณะออกจำหน่าย หรือออกจำหน่ายแล้ว เนื่องจากเรื่องต่างๆ หมายถึง การโฆษณา การโฆษณานิตยสารนั้นๆ ด้วย

10. Pay and Profit การจ่าย ค่าตอบแทน และผลกำไร ในการพิจารณาเลือกเรื่องลงตีพิมพ์ ควรมีการบันทึกวิจัยเรื่องต่างๆ ไว้ด้วย จะเป็นแนวทางให้พิจารณาเรื่องได้ดีขึ้น ในฉบับต่อไปอีก

2. สารคดี : บทความ

นักศึกษาคงจำได้ว่า หนังสือนั้น เป็นประเภทหนึ่งของ "วรรณกรรม" ซึ่งวรรณกรรมนี้จะมีความหมายรวมถึงแผ่นปลิว หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ทุกชนิด ทีนี้เมื่อจะแบ่งหนังสือตามลักษณะการเขียนหนังสือ ก็จะแบ่งออกได้อย่างกว้าง 2 ชนิดคือ

1. หนังสือประเภท สารคดี (บทความ, ชีวประวัติ)
2. หนังสือประเภทบันเทิงคดี (นวนิยาย เรื่องสั้น)

ก. สารคดี (Non-fiction)

สารคดีก็คือหนังสือที่ผู้เขียนเน้นไปในเรื่อง "สาร", "ความคิด", "ความรู้" "ความจริง" เป็นสำคัญ ทั้งยังให้ "ความบันเทิงใจ" ได้อีกด้วย

สารคดีมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับผู้เขียน อาจแยกเป็นประเภทๆ ได้ เช่น สารคดีประเภทบทความ สารคดีประเภทเรื่องเล่า ชีวประวัติ วิชาการ ประวัติศาสตร์ ความเรียงจากเรื่องจริง เรื่องเบาสมอง เป็นต้น

การพิจารณาสารคดีเพื่อลงพิมพ์ในนิตยสาร

การพิจารณาสารคดีเพื่อลงพิมพ์ในนิตยสารนั้น จำเป็นจะต้องเลือกสารคดี ที่มีลักษณะดังนี้ คือ

1. มีความถูกต้อง (Perspicuity)
2. อ่านเข้าใจง่าย (Simplicity)
3. สั้น รัดกุม (Brevity)
4. ให้ความประทับใจ (Impressiveness)
5. มีความไพเราะ (Euphony)
6. สร้างภาพให้เห็นจริงเห็นจัง (Picturesqueness)
7. มีโครงสร้างของประโยคที่เหมาะสม (Structure of Sentence)

1. มีความถูกต้อง คือ จะต้องมีความถูกต้องในด้านการให้คำ ภาษา และไวยากรณ์ เช่น ประธาน กิริยา กรรม บุรพบท สันธาน ฯลฯ ตลอดจนสิ่งที่นำมาใช้ในการอ้างอิงนั้นจะต้องชัดเจนถูกต้อง นั่นเอง

2. อ่านเข้าใจง่าย คือ ใช้ภาษาง่าย ๆ อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที ผู้อ่านเกิดความรู้สึกได้เช่นเดียวกับผู้เขียน เช่น ข้อเขียนที่จะหมายถึง "พระ ก็ไม่ควรใช้คำฟุ่มเฟือยว่า "ผู้เสพสุขในบรรพชิต" ดังนี้ เป็นต้น

3. สั้นและรัดกุม คือ การใช้คำที่สื่อความหมายได้รวดเร็วที่สุด โดยใช้คำน้อยคำ เช่น คำประสม "ผีเสื้อ" แทนคำ "แมลงที่สวยงามตามพฤกษชาติ" คำสุภาษิต ก็มีความรัดกุมอยู่ในตัวด้วย

4. ให้ความประทับใจ เป็นการเขียนที่สร้าง "บุคลิก" ของถ้อยคำให้เกิดความนิยมต่อผู้อ่าน หลักการเลือกข้อความประทับใจจึงควรขึ้นอยู่กับความนิยมของผู้อ่านเป็นสำคัญนั่นเอง

5. มีความไพเราะ เป็นการเลือกคำที่ไม่ขัดต่อความรู้สึกของผู้อ่านโดยทั่วไป เช่น การใช้คำสุภาพ ไม่หยาบโลน ไม่ใช้ภาษาพูด ภาษาต่างประเทศ สะแลง เป็นต้น

6. สร้างภาพให้เห็นจริงเห็นจัง เป็นการเขียนที่ใช้คำบรรยายง่ายต่อความนึกคิดให้ประสบการณ์ต่อผู้อ่านตามปกติธรรมดา ไพเราะจับใจง่ายต่อความรู้สึกสร้างภาพไปตามเรื่องทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการมองเห็นคล้อยตามไปกับผู้เขียนได้

7. มีโครงสร้างของประโยคที่เหมาะสม คือ การสร้างเอกภาพและการลำดับคำ วลี ของประโยคให้เหมาะสม ดังเช่นการพรรณนาความให้สิ้นกระแสความในตอนสุดท้ายของประโยค ทำให้ผู้อ่านติดตามอ่านไปโดยตลอด

ตัวอย่างสารคดีประเภทบทความ

ประหยัดเสียง

โลกของคนหูหนวกจะเป็นอย่างไรไม่รู้ แต่บางครั้งและบ่อยครั้งอยากหูหนวกเสียชั่วคราว เสียงทำให้สภาวะแวดล้อมเป็นพิษได้ไม่แพ้อย่างอื่น แต่เพราะเป็นสิ่งที่แวบมาผ่านไปไม่ตำตา จึงไม่รู้ว่าควรประหยัด คือใช้อย่างระวัง และใช้ให้เป็น

แถวย่านจอแจอย่างประตูน้ำ พาหุรัด นอกจากอากาศเป็นพิษขนาดหนักแล้ว เสียงก็เป็นพิษไม่แพ้อากาศ

เสียงจากรถยนต์เอย มอเตอร์ไซค์เอย แถมด้วยเสียงโฆษณาสินค้าและเสียงเพลง

ทุกอย่างที่ผ่านประสาทสัมผัส ไม่ว่าจะเป็น ตา หู จมูก ลิ้น ย่อมต้องอาศัยความพอดีจึงจะเกิดผลที่พึงใจ เพลงจะเป็นเพลงก็ต่อเมื่อใช้เสียงที่พอดีและอยู่ในบรรยากาศที่พอเหมาะ แผดเสียงจนหูดับ (แล้วทำไมจึงตับไหม้ตามมาก็ไม่รู้) ไม่เรียกว่าเพลง ดูแต่นางผีเสื้อสมุทรเถอะยังต้องตายเพราะเสียงปี่พระอภัย เสียงปี่นั้นไร้เทียมทานเลยทีเดียวแหละให้คนหลงรักก็ได้ ตายก็ได้มีอำนาจไม่แพ้กระบี่ฮุ้นปวยเอี้ยง

เสียงเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่ง ใช้ให้ดีจึงเป็นประโยชน์

ใกล้เข้าพรรษา เสียงดนตรีลูกทุ่ง หรือแตรวงสลับกับเสียงทำขวัญนาค แผดเสียงข่วนหูชาวบ้านทำให้เสียศรัทธาประสาทไปได้เหมือนกัน แทนที่จะช่วยอนุโมทนาเลยช่วย "สวด"

ลูกเสือชาวบ้านแห่งหนึ่งมาชุมนุมกัน สองยามแล้วยังร้องเพลงกรอกเครื่องกระจายเสียงดังลั่นไปทั่วบางว่า "ความเกรงใจเป็นสมบัติของผู้ดี" พ้องอยู่ว่าไม่รู้เรื่องเพลงที่ร้องเท่าใด

เสียงใช้เป็นเครื่องยั่วยวนกวนประสาทได้ไม่แพ้สิ่งที่เห็นด้วยตา เมืองไทยมีสถานีวิทยุ

กระจายเสียงกว่า 200 แห่ง มากไม่แพ้ชาติใดในโลก มีภาษีกว่าประเทศใกล้เคียงเยอะแยะ สงสัยว่าจะได้ประโยชน์จากการกระจายเสียงมากตามจำนวนสถานีหรือเปล่า เสียดายเสียงที่หายไปในอากาศ เป็นการสิ้นเปลืองอย่างหนึ่ง

บริษัทมีเดียโฟลัส จำกัด ตีพิมพ์การสำรวจว่าเมืองไทยใช้เงินและเวลาไปในการโฆษณาทางโทรทัศน์ 42.84

เสียงเข้าไปมีส่วนร่วมในสื่อที่เห็นด้วยตาทั้งหมด ยกเว้นหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร แสดงว่าเสียงมีอิทธิพลเหลือหลายในชีวิตประจำวัน จะฟังหรือไม่ฟังก็ได้ยิน บางทีก็ใช้เสียงเป็นเพื่อน ทำงานไปฟังเสียงจากวิทยุไปยังได้ วิทยุมีให้ฟังทั้งวัน

เสียงที่ผ่านเข้าหูคนอยู่ทุกวันนี้ ถ้าคิดใช้ให้เป็นเสียงที่มีคุณภาพ จะเกิดประโยชน์ได้มหาศาลทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การค้า การเมือง และความมั่นคงของชาติ ตอนนี้ยิ่งสำคัญและจำเป็นจะต้องใช้เสียงให้เกิดประโยชน์เต็มที่ อย่าปล่อยให้เสียงออกมาเสียเปล่า

กรุงเทพฯ ไม่ใช่เมืองไทย ชาวกรุงมีเสียงให้ฟังมากมายจนไม่เห็นค่าพี่น้องไทยไกลกรุงอีกเยอะแยะต้องการฟังเสียงที่ไม่ใช่เสียงนกเสียงกา เปิดหูเพื่อจะได้เปิดตาเพื่อให้สำนึกว่าเป็นไทยมีหน้าที่ร่วมทุกข์ ร่วมสุขร่วมเป็นร่วมตายด้วยกัน

เสียงนี่สำคัญ เพราะควบคู่มากับชื่อ รวมกันเป็นชื่อเสียง เวลาใครจะสมัครเป็นผู้แทนราษฎร ต้องตระเวนหาเสียง ได้เข้านั่งในสภาอันทรงเกียรติ ต้องพยายามหาชื่อด้วยการออกเสียงให้คนอื่นได้ยินหรือให้ตัวเองฟัง เสียงที่เพราะเสนาะหูที่สุดคือเสียงตัวเอง จะทำงานการใหญ่โต ล้วนต้องพึ่งเสียง เปล่งเสียงออกมาเฉยๆ ไปไม่ไกล ต้องพึ่งกระบอกเสียงที่มีประสิทธิภาพ

อยากเห็นการใช้เสียงที่เป็นประโยชน์อย่างประหยัด และกระบอกเสียงที่มีประสิทธิภาพ

หน้าที่กระบอกเสียงต้องให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องราวเจ้าของเสียง เพื่อให้เจ้าของ

ได้เสียง แต่ในขณะเดียวกัน กระบอกเสียงจำเป็นต้องรู้ และเห็นชอบเรื่องที่ตัวบอกแค่นหรือฝืนใจบอกไม่ได้ เสียงที่ซังกะตาย บอกเป็นเสียงที่ขาดความจริงใจไม่ปลูกศรัทธาคน*

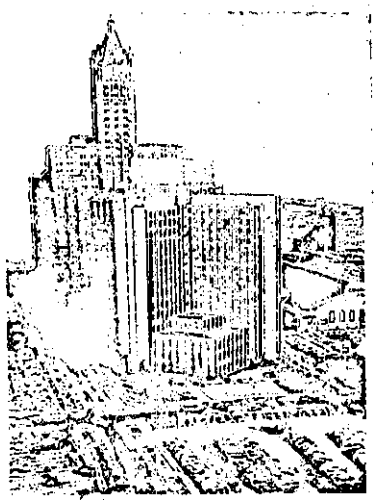

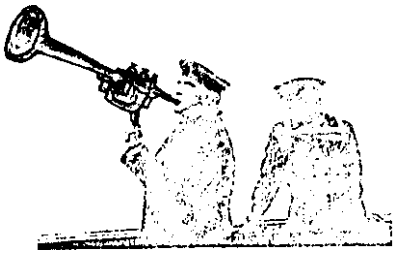

บทความที่ควรนำลงในนิตยสารนั้น มีหลายประเภท ดังจะแยกประเภทให้เป็นตัวอย่างต่อไป อย่างไรก็ตามในเมื่อจะเลือกบทความลงในนิตยสารก็ควรยึดหลัก 7 ประการ ข้างต้นเป็นแนวทางเช่นเดียวกัน

บทความประเภทต่างๆ อาจแบ่งได้ดังนี้ คือ*

1. ประเภทรายงาน (Reporting)
2. ประเภทวิธีทำ (How-To-Do-It)
3. ประเภทเรื่องเล่า (Narration)
4. ประเภทเบื้องหลังความจริง (Confession)
5. ประเภทสัมภาษณ์ (Interviews)

---

* สมศรี *"แนะนำวิธีประพันธ์สั้นเข็มขัด"* ไทยรัฐ วันจันทร์ 28 กรกฎาคม 2523.

* Ernest Brennecke and Donald Lemen, *Magazine Article Writing.* New York: The macmillan Company, 1946. p. 251.

6. ประเภทชีวประวัติ (Biographical writing)

7. ประเภทวิจารณ์ (Book Reviewing and Criticism)

8. ประเภทปัญหาโต้แย้ง (Cetting into Argument)

9. ประเภทความเรียง (The Essay Article)

1. บทความประเภทรายงาน

จะเป็นบทความที่มุ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล สถานที่และเหตุการณ์ เช่น เรื่องชาวเขาเผ่ามูเซอ ประชาชนชายแดน หรือเรื่องที่ลงในนิตยสาร The New York. Times Magazine ฉบับวันที่ 27 กรกฎาคม 2473 ได้แก่เรื่อง "A MOUNTAIN FOLK IN NEW YORK SHADOW. ซึ่งแต่งโดย Diana Rice ซึ่งเป็นนักเขียนบทความประเภทรายงานที่มีชื่อเสียงมาก นักเขียนบทความประเภทนี้จะรายงานตามลำดับเรื่อง เช่นเรื่องข้างต้นจะเกี่ยวกับ**การตั้งรกรากใหม่ใกล้ภูเขาและทะเลสาบ** ผู้เขียนจะพัฒนาเรื่องดังนี้

1. การสูญเสียที่อยู่เดิม และการพัฒนาที่อยู่ใหม่
2. การติดต่อสื่อสาร ไปรษณีย์ ศูนย์การค้า ยังไม่มี
3. ชาวเขาที่อยู่เดิมยังเข้ากับผู้มาอยู่ใหม่ไม่ได้
4. บ้านสมัยแรกๆ ทำด้วยไม้ซุง (log cabin) ปัจจุบันก็ยังมีใช้อยู่
5. แม้ว่าชาวเขาเข้ากับผู้มาอยู่ใหม่ไม่ได้ ก็ยังมีไมตรีจิตอยู่บ้างในด้านอื่นๆ
6. รายงานผู้อยู่เดิม (ชาวเขา) เข้ามาอยู่ตั้ง 200 ปีแล้ว กับชีวิตที่เป็นไป
7. รายงานถึงชนบทที่สวยงามเมื่อแรกเข้าไปอยู่ และปัจจุบัน

หรือบทความที่เกี่ยวกับเรื่องวิชาการ ซึ่งนับเป็นประเภทรายงาน เช่นเรื่อง "กล้วย" (The Story of the Banana โดย Philip keep Reyndds) จะพัฒนาเรื่องดังนี้ คือ

1. ความมีเสน่ห์ของกล้วย (Romance of the banana)
2. ประวัติของกล้วย (History)
3. การนำเข้าสู่อเมริกา (Introduction to the U.S.)
4. ตระกูลของกล้วย (The banana family)
5. พืช (The plant)
6. ผลไม้ (The fruite)
7. สถานที่เจริญเติบโต (Where grown)

8. การปรับปรุงสวนกล้วย (Developing the new plantation)

9.. การปลูก (Planting)

10. การเพาะ (Cultivation)

11. การเก็บเกี่ยว (Harvesting)

12. การขนส่งไปจำหน่าย (To the loading port)

13. การบรรทุกสินค้ากล้วย (Loading the banana cargo)

14. แหล่งกล้วยทางเรือ (Banana, steamship)

15. การนำกล้วยออก (Discharging the banana cargo)

16. การขนส่งทางรถไฟสู่ตลาดภายใน (Shipping by rail to interior points)

17. การขาย (Selling)

18. การจัดการโดยพ่อค้าขายส่ง (Handling by the Jobber)

19. ห้องเก็บกล้วย (Banana room)

20. การจัดการโดยพ่อค้าขายปลีก (Handling by the retailers)

21. ตลาดทางยุโรป (European market)

22. คุณค่าทางอาหารของกล้วย (Food value of the banana)

2. บทความประเภทวิธีทำ

จะเริ่มเขียนด้วยการเปิดเรื่อง สภาพการณ์ ปัญหา ประโยชน์ จากการกระทำนั้นตามลำดับดังนี้ คือ

1. การเปิดเรื่อง (The opening)
2. ความจำเป็นที่ต้องกระทำ (What is needed for the performance)
3. ข้อหลีกเลี่ยงที่ต้องกระทำ (What is to be avoided in the performance)
4. อะไรที่ต้องพึงกระทำบ้าง (What is to be done)
5. ผลที่ได้รับอย่างมีความสุข (The happy result)

ตัวอย่างบทความประเภทนี้ได้แก่เรื่อง วิธีถนอมผิว ทำอย่างไรจึงจะมีอายุยืน HOW TO ADDRESS THE READER, DON'T STOP, DON'T LOOK, JUST MARRY เป็นต้น

3. บทความประเภทเรื่องเล่า

การเขียนบทความประเภทเรื่องเล่านั้นมีหลักเบื้องต้นอยู่ 3 ประการ คือ

3.1 ควรมีข้อมูลที่เป็นจริงจะทำให้เรื่องเด่นขึ้น

(Some facts make good stories)

3.2 การฝึกฝนการเขียนทำให้เขียนบทความอธิบายได้แจ่มแจ้งขึ้น

(Skillful Story-Telling)

3.3 ควรศึกษาวิธีการในการเล่าเรื่องแบบประยุกต์

(Applied Narrative Technique)

บทความประเภทนี้ได้แก่เรื่อง การผจญภัยในเขาหลวง บ้านดงตะกวด นักล่ากระทิงดำ WE ROB A BANK (Ernest Booth) NOT SUITED TO OUR PRESENT NEEDS (Elizabeth Beers)

4. บทความประเภทเบื้องหลังความจริง ควรยึดหลักการเลือกบทความที่มีเหตุผลในการเขียนดังนี้ คือ

4.1 เรื่องที่มีการวางแผนการเขียนอย่างรอบคอบและเขียนได้ชัดเจนทุกด้าน (คำ ภาษา ไวยากรณ์)

4.2 เรื่องที่ยึดถือสภาพปรกติทางรสนิยม มีรสนิยมดี เรื่องขบขันดี (good humor)

4.3 บทความที่ยึดถือผู้อ่านเป็นบุคคลธรรมดา และให้ความจริงที่พิสูจน์ได้

4.4 เขียนเพื่อให้แนวความคิดสู่ผู้อ่าน เร้าใจผู้อ่านได้ดี มีความแปลกใหม่ในแนวความคิดใหม่ด้วย

ตัวอย่างบทความดังกล่าวได้แก่ สุขภาพจิตของลูกเลี้ยง, ความในใจของหญิงเริงเมือง, My daughter's step-father (from: the Home Magazine December, 1929), A Report on the Article Industry. (From: *Nation's Business*, 1930), คำสารภาพของตัวท่านเอง เป็นต้น

5. บทความประเภทสัมภาษณ์

บทความประเภทนี้ โดยมากจะเขียนเป็นบทสนทนา (dialogue) หรือการรายงานประกอบบทสนทนา เป็นบทความ ที่แสดงความคิดเห็น โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญๆ หรือบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อเรื่องนั้นๆ โดยตรง บุคคลดีเด่น หรือประชาชนทั่วไป แล้วนำข้อมูลมาเขียนขึ้นใหม่ เช่นเรื่อง การขึ้นราคาน้ำตาล, ขึ้นราคารถเมล์, น้ำมัน INTERVIEWING AN INTERVIEWER (Betty Sparkes), HOW MUSICAL ARE YOU (Albert Edward Wiggam) เป็นต้น

6. บทความประเภทชีวประวัติ

จะเขียนเรื่องเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ นักการเมือง บทความชนิดนี้จะเน้นข้อเท็จจริงในแง่มุมต่างๆ ของชีวประวัติบุคคล เกร็ดประวัติมากกว่าประวัติส่วนตัวโดยตรง เช่น เรื่องพระพุทธเจ้าหลวง, หนึ่งในสยาม, A Scholar's Passing (Dlin Downes) Time....Fartune....Life....Luce (Wolcott Gibbs) Chinese ward (Lothrop Stoddard)

7. บทความประเภทวิจารณ์

โดยมากจะเป็นเรื่องที่เขียนขึ้นจากข่าว หนังสือ บุคคล เหตุการณ์ โดยเขียนเพื่อให้ข้อเท็จจริงที่ดีกว่า วิเคราะห์หาข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ให้แนวความคิด ให้คำแนะนำ ข้อดีข้อเสีย เช่น บทความเรื่อง "น.ป.ข.ถูกยิง มือที่สามจริงหรือ", "น้ำตาลหมดแน่หรือ", "เรื่องภายในกระทรวงมาเฟีย" The Inside Story (Howard Irving Young) เป็นต้น

8. บทความประเภทปัญหาโต้แย้ง จะเป็นบทความที่เกี่ยวข้องกับชีวิต สิ่งแวดล้อม สังคม การปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา รัฐบาล การจราจร ปัญหาชายแดน หรือ การใช้พลังงานปรมาณู เป็นต้น ปัญหาที่มนุษย์มองเห็นขัดแย้งกัน เมื่อนำมาเขียนในรูปบทความ ควรคำนึงถึงเรื่องต่างๆ คือ

8.1 การแยกปัญหาได้ชัดเจนหรือไม่

8.2 เสนอความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผลหรือไม่

8.3 ชี้แนะ ตั้งข้อสังเกตให้ผู้อ่านมองเห็นคล้อยตามได้ดีเพียงไร

8.4 มีหลักฐาน ข้อเท็จจริง ที่น่าเชื่อได้หรือไม่

8.5 ทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านตัดสินใจเอง หรือผู้เขียนสรุปเอง

8.6 มีความลำเอียงในข้อมูลที่ได้มาหรือไม่

ตัวอย่างบทความได้แก่เรื่อง "โรงไฟฟ้าปรมาณูควรตั้งหรือไม่" "เขตปลอดทหารมีจริงหรือ" "นโยบายรัฐบาลเป็นกลาง" The Gentle Art of Torture (Morris Markey) Manufacturing the Writer (Ernest Brennecke, Jr.) เป็นต้น

9. บทความประเภทความเรียง

เป็นบทความที่เน้นการเขียนในลักษณะให้ข้อเท็จจริง (facts) และข้อคิดเห็น (ideas) จินตนาการ (Imáginations) ต่อผู้อ่านเป็นส่วนรวม

บทความประเภทความเรียงนี้ อาจเป็นเรื่องจริง หรือเรื่องตลกเบาสมองก็ได้ และบางครั้งผู้เขียนมักใส่ลักษณะส่วนตัว (Personality plus) เข้าประกอบความเรียง ให้ข้อสนเทศที่น่าสนใจ ก็ทำให้ความเรียงนั้น น่าพิจารณาอย่างยิ่ง

บทความประเภทนี้ได้แก่เรื่อง "เวทีการเมืองของอดีตนายกฯ" "ลาว การขายตัวเพื่อความอยู่รอด" "ไข่ฟองสุดท้ายก่อนจะกลายเป็นคน" One Being the Right Size (J.B.S.Haldane), On Social Work and Kangaroos (Worth Tuttle) เป็นต้น

ข. บันเทิงคดี (fiction)

เป็นเรื่องที่ผู้จัดทำนิตยสารต้องพิจารณาเป็นพิเศษ เพราะนอกจากเรื่องสารคดีที่ให้ข้อเท็จจริง ความรู้ ประสบการณ์ บันเทิงคดี เปรียบเสมือนสิ่ง "ชูรส" ให้นิตยสารเป็นที่น่าสนใจ ต้องตาต้องใจผู้อ่าน ผู้ซื้อขึ้นอีก

เรื่องบันเทิงคดี มุ่งเขียนให้ความบันเทิง "อรรถรส" มีสำนวนภาษาที่ให้ความเพลิดเพลิน ประกอบกับมีแก่นสารสาระความรู้ ประสบการณ์แทรกอยู่มาก ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความคิด มีความรู้สึกไปกับเรื่องได้ดี

บันเทิงคดี จะมี "เรื่องสั้น" และ "นวนิยาย" นิตยสารโดยทั่วๆ ไป จะขาดเรื่องดังกล่าวทั้งสองนี้เสียมิได้ บางฉบับใช้ "นวนิยาย" เป็นสิ่งสำคัญในการจัดทำ หรือเรียกว่าเป็นตัวชูโรงของนิตยสารฉบับนั้น เรื่องสั้นเป็นสิ่ง "ผสมโรง" จะช่วยให้นิตยสารมีลักษณะที่ผู้อ่านได้รับประโยชน์ในการอ่านมากที่สุด

1. เรื่องสั้น (Short Story)

เป็นงานเขียนลักษณะบันเทิงคดี ร้อยแก้ว เป็นเรื่องที่ผู้เขียนผูกคิดขึ้นด้วยความคิดของตนเอง มีจำนวนคำสั้นกว่านวนิยาย และมีลักษณะสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. ดำเนินเรื่องในระยะเวลาอันสั้น
2. เสนอความคิดสำคัญเพียงความคิดเดียว
3. มีตัวละคร สำคัญ 2-3 ตัว เท่านั้น

เรื่องสั้นกำเนิดขึ้นในศตวรรษที่ 19 โดยนักเขียนอเมริกันชื่อ Edgar Allan Poe และ Nathaniel Horthorn ในเมืองไทยมีขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 คือสมัยที่นักเรียนไทยไปศึกษาต่างประเทศกลับมาได้นำเอาแบบแผนการประพันธ์อย่างใหม่เข้ามาด้วยนั่นเอง เรื่องสั้นต่างจากบันเทิงคดีประเภทอื่นๆ ด้วยเหตุที่ลักษณะเรื่องสั้น จะมีลักษณะดังนี้

1. **ความยาว (Length)** จะมีความยาวของคำอยู่ระหว่าง 1,000-1,200 คำ โดยใช้เวลาการอ่านในช่วง 5-50 นาที

2. **โครงเรื่อง (Plot)** คือการผูกเค้าโครง หรือการสร้างเรื่องอย่างคร่าวๆ เป็นแนวทางให้แต่งเรื่องตามแนวเค้าโครงนั้น เช่น สร้างข้อขัดแย้งกันระหว่างตัวละคร แล้วจบลงด้วยผลอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือถึงจุดสุดยอด (climax)

โครงเรื่องที่ดีต้องประกอบด้วย

2.1 ข้อขัดแย้ง (Conflict)

2.2 อุปสรรค (Obstacle)

2.3 การต่อสู้ (Struggle)

แต่เรื่องจะต้องมี "เหตุการณ์วิกฤตเพียงสิ่งเดียว" (same single crisis)

3. **แนวคิดในเรื่อง** (Theme) จะเป็นแนวเดียว บางท่านใช้คำ Theme หมายถึง "แก่นเรื่อง" จะเป็น "แนวคิด" หรือ "แก่นเรื่อง" ก็ตาม เรื่องสั้นจะถูกจำกัดโดย "ความสั้น" ของเรื่อง บังคับให้ต้องมีแนวคิดเดียวเท่านั้น

ฉะนั้นเรื่องสั้นใดที่เขียนเรื่องที่มีหลายแนวคิด ก็ไม่ควรพิจารณานำลงพิมพ์ในนิตยสารเป็นอันขาด

4. **ตัวละคร (Character)** ตัวละครในเรื่องสั้น ไม่ควรมีเกินกว่า 5 ตัวขึ้นไป จะมีตัวเอกอยู่ 2-3 ตัว ตัวประกอบอาจมีได้แต่ไม่เกิน 2 ตัว ทั้งนี้ก็เพราะว่า การมีตัวละครมาก จะทำให้เรื่องไม่เข้มข้น ทำให้จุดสำคัญของเรื่องเลือนลางไป

เรื่องสั้นอาจมีตัวละครเพียงตัวเดียวก็ได้ โดยใช้วิธีเขียนแบบ "กระแสแห่งสามัญสำนึก" (stream of consciousness) เช่น การชนะใจตนเอง ต่อสู้กับภาวะจิตของตน เป็นต้น

5. **บทสนทนา (dialogue)** บทสนทนาจะเป็นลักษณะงานเขียนเรื่องสั้น ที่ชี้ให้เห็นถึงการสื่อความหมายแห่งนิสัยของตัวละคร ประสบการณ์ของตัวละคร เหมาะกับลักษณะตัวละครตามธรรมชาติ

การอ่านบทสนทนาในเรื่องสั้น ที่กำหนดตัวละครไว้ในฐานะหรือตำแหน่งหนึ่ง แต่พูดออกมาอีกลักษณะหนึ่งนั้น ไม่ควรพิจารณาอย่างยิ่ง

6. ฉาก (Setting) คือ สถานที่ บรรยากาศ เวลา และสภาพการณ์ในขณะนั้น ฉากต้องเป็นสภาพที่มีข้อเท็จจริง ตามปกติ หรือตามประวัติศาสตร์ ชีวิตจริง เช่น ท้องนา ป่า เขา แม่น้ำ ร้านกาแฟ ซุปเปอร์มาเก็ต ฯลฯ ต้องเขียนให้ผู้อ่านมองเห็นสภาพที่แท้จริงของเรื่องได้ ผู้เขียนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับ "ฉาก" ที่ตนเขียนเป็นอย่างดี จึงจะเขียนให้ผู้อ่านมองเห็นภาพได้

ผู้เขียนฉากของเรื่องสั้น ที่ผิดความจริงตามธรรมชาติ ก็ไม่ควรพิจารณานำลงไปในนิตยสาร เป็นเด็ดขาด

7. ตอนจบเรื่อง (Ending) จะมีลักษณะที่แยกได้ 2 ประการ คือ

7.1 จบแบบปรกติ (Satisfying ending)

7.2 จบแบบพลิกความคาดหมาย (Twist ending) หรือบางทีเรียกว่า Surprised ending

การจบแบบปรกติ ได้แก่จบด้วยความตาย จบด้วยความพอใจ ความสุข (Happy ending) จบด้วยความสำเร็จ ล้มเหลว ฯลฯ

การจบด้วยพลิกความคาดหมาย คือจบลงด้วยเรื่องที่ไม่ได้เป็นไปตามที่ผู้อ่านคิดนั่นเอง มักจบลงด้วยคำพูด 2-3 คำ หรือประโยคเดียว

การจบนั้นมิใช่สิ่งเดียวกับจุดสุดยอด (climax) จุดสุดยอด จะเป็นตอนที่ความรู้สึกของผู้อ่านทวีความรู้สึกถึงจุดสุดยอด ตึงเครียดที่สุด เรื่องบางเรื่องก็จบที่จุดสุดยอดก็มี

อย่างไรก็ตาม จะมีช่วง ระหว่าง "จุดสุดยอด" ไปจนถึง "จุดจบเรื่อง" ซึ่งเรียกว่า DENOUMENT มักจะเขียนถึงผลแห่งปัญหา ผลของความขัดแย้ง เป็นการ "คลายปม" ให้สมบูรณ์นั่นเอง

ตัวอย่างเรื่องสั้น

เรือข้ามฟาก

นิเวศน์ กันไทยราษฎร์

แดดแผดกล้ามากขึ้นทุกที และลมก็พัดแรงขึ้นด้วย หญิงชรากดด้ามพายลงกับตัก งัดปลายพายพุ้ยน้ำพาเรือสำปั้นเก่าๆ เพื่อนำคนโดยสาร 4-5 คน ข้ามไปขึ้นยังอีกฝั่งหนึ่งตรงข้าม

เสียงเรือหางยาวลำหนึ่งแผดใกล้เข้ามา นางราพายเรือนิ่งเพื่อให้เจ้าแห่งความเร็วลำนั้นไปก่อน และมันเผ่นผ่านไปเหนือผิวน้ำ ลมจากความเร็วของมันผสมกับลมที่แรงอยู่แล้วกระตุกงอบเก่าบนหัวของนางจนเกือบตกน้ำ ดีแต่ว่านางคว้ามันไว้ทัน

เรือเริ่มโคลงเคลงเพราะคลื่นที่เหลืออยู่ นางจึงต้องพยายามอย่างเต็มที่เพื่อประคับประคองเรือไม่ให้เสียหลักล่มลง เพราะผู้โดยสารของนางเที่ยวนี้มีหลายคนที่ดูท่าว่ายน้ำไม่เป็น เมื่อเรือโคลงเคลงเพราะคลื่นเขาจึงเป็นคนโดยสารที่นางต้องหนักใจอีกครั้งหนึ่ง

ตลอดเวลาอันยาวนานหลายปีของการทำหน้าที่อย่างนั้น นางพบคนว่ายน้ำไม่เป็นมากมาย และหลายครั้งสุดที่คนแก่ๆ อย่างนางจะช่วยได้ หนุ่มๆ สาวๆ หลายคนหวาดกลัวเสียมากมายจนเรือเอียงถึงกับน้ำในคลองทะลักเข้ามา เขาเหล่านั้นจึงบ่นกันอย่างอารมณ์เสีย เพราะเปียกปอนน้ำเน่าจนเหม็นหึ่ง นางเองเข้าใจและเห็นใจ ไม่อยากให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นเลย และครั้งนี้อีกเช่นกันที่นางพยายามไม่ให้มันเกิดขึ้นอีก และนางก็ทำได้สำเร็จ เรือค่อยๆ เลื่อนเข้าเทียบท่า นางเอาขาข้างหนึ่งลงเหยียบท่าไว้ และเอามือช่วยเหนี่ยวให้เรือเทียบกราบแนบสนิทเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับหนุ่มๆ สาวๆ ที่กำลังเดินจากกลางลำมาขึ้นฝั่ง

เขาก้าวตามกันมายังท้ายเรือ หย่อนเงินค่าโดยสารหนึ่งสลึงลงบนขันพลาสติกข้างๆ ตักนางบางคนให้เหรียญบาทก็หยิบทอนกันเอง คนหนึ่งก้าวขึ้นไป เรือก็ลอยลำขึ้นมานิดหนึ่ง และมันค่อยๆ ลอยขึ้นมามากขึ้นจนคนสุดท้ายก้าวพ้นขึ้นท่าและเดินห่างไกลออกไป เรือเก่าจึงลอยลำเต็มที่

หญิงชราทอดสายตาตามหลังคนเหล่านั้นขึ้นไปบนฝั่ง คนจำนวนนั้นกำลังจะลับหายไป และเมื่อยังมองไม่เห็นคนจำนวนใหม่ที่จะก้าวลงเรือนางก็ดึงสายตาฝ้าฟางกลับมาจับนิ่งอยู่กับวิทยุทรานซิสเตอร์เก่าๆ ซึ่งกำลังมีนิยายของคณะดังที่กำลังสนุกเหมือนกับนิยายเรื่องอื่นๆ ที่นางเคยฟังมานั้นแหละ เป็นเรื่องของพวกผู้ดีมีเงินรักกัน อิจฉากัน และจบลงด้วยความสุข ผิดกับ

ชีวิตของนางเสียจริงๆ เพราะกี่ปีกี่เดือนที่ผ่านมานางก็คงมีชีวิตอยู่กับความยากไร้ ลมหายใจของนางคือเรือเก่าๆ ลำนั้น และผู้คนที่เดินทางระหว่างฝั่งหนึ่งซึ่งเป็นสถาบันการศึกษา กับอีกฝั่งหนึ่งซึ่งเป็นเส้นทางสายใหญ่ที่เขากลับบ้าน

อากาศร้อนเหลือเกิน กระติกใบเก่าที่บางส่วนของมันชำรุดเสียหายไป เพราะกาลเวลายังวางอยู่ปลายเท้าติดๆกับวิทยุ สภาพกระติกน้ำแข็งขนาดนี้ คนในบ้านหลังใหญ่เขาเหวี่ยงมันทิ้งถังขยะ หรือไม่ก็เอาใส่น้ำให้หมามันกินกันแล้ว แต่กระติกโทรมๆ ใบนี้เองคือเครื่องบรรเทาความกระหายน้ำสำหรับนางในแต่ละวัน นางยกน้ำแข็งที่ละลายหมดแล้วขึ้นดื่มอย่างสดชื่น

เวลากลางวันก็มักจะเป็นเช่นนี้ มีคนข้ามฝั่งไม่มากนัก เพื่อนรุ่นน้องผู้ยากไร้อีกลำหนึ่งที่จอดอยู่ฝั่งตรงข้ามก็อยู่ในสภาพเดียวกัน

นิยายวิทยุยังดำเนินต่อไปอย่างรอคอย คอยคนโดยสารที่จะผ่านให้นางทำงานเพื่อเงินคนละหนึ่งสลึง

นางเป็นคนแถบนี้ซึ่งเมื่อหลายสิบปีก่อนเต็มไปด้วยท้องถนน พ่อแม่ของนางก็เป็นชาวนาแต่เป็นชาวนาที่ไม่มีนาของตนเอง หลายปีผ่านมาเมื่อกาลเวลากลืนชีวิตของคน คนที่ยากไร้ของคนก่อนไป นางก็จึงเป็นคนยากไร้ที่เหลืออยู่ และสืบทอดความยากไร้เรื่อยมาจนถึงวันนี้

ลำคลองสวยยาวเคยใสสะอาดสองฝั่งคลองเป็นนากว้าง ดงโสนแซมเป็นระยะๆ และมีบ้านเป็นหย่อมๆ นางกับเพื่อนในวัยเดียวกันเคยโดดลงเล่นน้ำ และสนุกสนานกันมาก ลำคลองคือชีวิตของคนแถบนั้น และคือเครื่องเล่นที่สอนอะไรหลายๆ อย่างให้แก่ชีวิตวัยเด็กอย่างน้อยก็ทำให้ทุกคนว่ายน้ำเป็น

เด็กๆ บ้านเดียวกันจำนวนไม่น้อยที่โยกย้ายไปรุ่งโรจน์ในท้องถิ่นอื่น แต่นางยังอยู่ที่นี่ ชีวิตเติบโตมากับลำน้ำใสกระด่าง จนวันนี้ลำน้ำขุ่นตัวจนเหม็นเน่า แต่ชีวิตนางก็ยังคงวนเวียนอยู่กับมัน

ท้องนาถูกลบหายไปด้วยกาลเวลามีตึกรามใหญ่โตขึ้นมาแทนที่จากฝั่งคลองเรียบราบไปจนจรดถนนใหญ่ แต่ความยากไร้ของนางกาลเวลายังไม่สามารถจะกลบให้มันหายหรือน้อยลงไปได้เลย

หลายครั้งนางรู้สึกโดดเดี่ยวเหงาหงอย ยิ่งนึกถึงเพื่อนๆ รุ่นเดียวกันแล้วความรู้สึกนั้นยิ่งรุนแรงมากขึ้น เพื่อนหลายคนร่ำรวยจนเหมือนเหยียบอยู่บนแผ่นดินอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งห่างไกล

กันเหลือเกิน กับแผ่นดินที่นางเคยยังยืนอยู่อย่างซอมซ่อ อดีตที่เคยสดชื่นคงไม่หวนกลับมาได้อีกแล้วเช่นเดียวกับลำน้ำซึ่งนับวันจะเหม็นมากขึ้น

ลมพัดแรงมาอีกกลิ่นเหม็นตลบ เรือหางยาวอีกลำหนึ่งแล่นผ่านมา และทันทีที่ผ่านไป เรือของนางก็ไหวยวบขึ้นลงอีกจนเสียงนั้นแผดหายไปกับลำน้ำสีดำสักครู่คลื่นก็สงบ แต่กลิ่นเหม็นยังอยู่และมันยังอยู่ยืนยาวกว่าอายุของนางเสียอีก

มีหนุ่มคนหนึ่งเดินมานั่นแล้ว นางขยับตัววาดพายให้เรือชิดฝั่ง ส้นตีนหมีรองเท้าราคาแพงที่ก้าวผ่านหน้านางลงมาแล้วเดินไปยืนอยู่ทางหัวเรือ ความจริงเขาจะนั่งก็ได้ แต่เขาอาจกลัวกางเกงเปื้อนจึงยอมยืนตระหง่านอยู่และสายตาที่มองนางนั้นเหมือนจะเร่งให้รีบๆ ไปส่งเขาเสียที นั่นถือเป็นเรื่องที่นางเข้าใจอยู่แล้ว ทุกคนต่างก็รีบเร่งเอาแต่ใจตนเอง หากจะยอมเสียเวลาเข้าใจสักนิดให้นางได้คนอีกหน่อย กว่าอีกเที่ยวหนึ่งนี้ นางก็จะได้เงินเพิ่มขึ้นอีกสองสลึงหรือถึงหนึ่งบาท

หญิงสาวอีกคนหนึ่งเดินมาอย่างรีบเร่ง ตำรับตำราเต็มมือทีเดียว นั่นเป็นภาพที่นางเห็นทุกวันและคิดจนเลิกคิดแล้ว ว่าตัวเองไม่มีโอกาสร่ำเรียนเหมือนเด็กๆ รุ่นหลานพวกนั้น เธอก้าวขาขาวๆ ผ่านหน้านางไปอีก มีเสียงดังกริ๊กขึ้นในขันตรงหน้านั้น คือเสียงแห่งชีวิตเพราะแต่ละเหรียญที่หย่อนลงไปนั้นหมายถึงลมหายใจที่จะทำให้มีชีวิตอยู่ได้ หากว่าวันใดมันเงียบหายไป ย่อมหมายถึงว่าความทุกข์ร้อนกำลังทุบตีนางหนักมือขึ้นอีก

ขออีกเพียงคนเดียวนางก็จะข้ามฝั่งเสียที เที่ยวนี้ก็ได้แล้ว 3 สลึง แม้ว่ามันไม่มาก แต่นางก็พอใจและเกรงใจคนที่ก้าวลงมารออยู่ นางเคยขึ้นรถสองแถวที่ต้นทาง เคยอึดอัดกับความอึดอาดงกเงินของรถสองแถวที่พยายามรอให้คนแน่นเพียงไร นางก็รู้สึกหวาดหวั่นมากถ้าคนโดยสารของนางจะรู้สึกเช่นนั้น ขอเพียงสักคนเถิดคนเดียวเท่านั้นจริงๆ นางมองคนโดยสารเหมือนจะบอกเช่นนั้น และรู้สึกอึดอัดที่มันเชื่องช้าเสียจนนางกลัวเขาบ่น

นางตัดใจผลักเรือออกจากท่าวาดพายเบาๆ พาเรือเคลื่อนออกสู่กลางน้ำ ที่หนุ่มสาว 2 คนนั้นเหม็นถึงกับอุดจมูกนางรู้สึกเห็นใจ เพราะนางเองก็เหม็นมาก ถ้าหนีจากไปได้นางก็จะหนีเหมือนกัน

เรืออีกฟากหนึ่งเคลื่อนจากท่าหญิงยากไร้วัยอ่อนกว่าพาเรือสวนออกมา สายตาใต้ปีกงอบขาดพรุนสบผสานกันอย่างเงียบเชียบ นิยายในวิทยุ 2 เครื่องผสานเสียงกันดังกว่าเดิม แต่ชีวิต 2 ชีวิตดูเงียบเหงานัก

แล้วนางก็ทำหน้าที่สำเร็จไปอีกครั้งหนึ่ง หญิงสาวก้าวขึ้นไปเฉยๆ เพราะเมื่อจ่ายก่อนที่นางจะทำงานเสร็จ ส่วนชายหนุ่มก้าวขึ้นไปพร้อมกับหยอดเหรียญบาทให้ เมื่อนางทำงานให้เขาเสร็จลงแล้ว เสียงเหรียญสลึงของเขาหย่อนลงกระทบกับขันดังกริ๊ก เสียงมันก้องเข้าไปในหัวใจกระตุ้นปลอบว่ายังมีหวัง

คนโดยสารหนุ่มสาวที่มีอนาคตคู่นั้นเดินลับหายไปกับตึกเรียนของสถาบันระดับหนึ่งของประเทศนี้ที่นางมีชีวิตอยู่ แต่ไม่มีโอกาสร่ำเรียนดังเช่นคนที่ก้าวผ่านเรือของนางวันแล้ววันเล่า เอาแต่ระดับขั้นมัธยมธรรมดาๆ นางก็ยังไม่มีโอกาส

มีอีกหลายคนเดินสวนออกมาเขาลิ่วมาเพื่อลงเรือกลับบ้านการเรียน อีกวันหนึ่งของเขากำลังผ่านไปแล้ว เขาคงได้อะไรไปมากมายเหมือนคนอื่นๆ นับจำนวนหมื่นๆ ที่ผ่านมาลงเรือของนางแล้วก้าวหายไปขึ้นฝั่ง และแต่ละคนก็ล้วนไปมีอนาคตรุ่งโรจน์ บางคนใหญ่โตมีชื่อเสียงกระฉ่อนเมือง คนเหล่านั้นล้วนเคยก้าวลงเรือเก่าๆ ของนาง หย่อนเศษเงินหนึ่งสลึงลงขันแล้วก้าวผ่านร่างผู้ยากไร้แก่ๆ คนหนึ่ง ท้ายเรือที่ยกขาข้างหนึ่งลงเหยียบท่า มือเหี่ยวยึดเรือเอาไว้เพื่อให้เขาก้าวขึ้นฝั่งอย่างสะดวก

เขาไปกันแล้วมากมาย วันแล้ววันเล่า ปีแล้วปีเล่า ไม่รู้จำนวนเท่าไรนางไม่เคยจดจำเลย และบางทีคนเหล่านั้นไม่ได้จดจำด้วยเช่นกันว่าเขาเคยผ่านเรือของนาง เคยสูดน้ำเน่าและโชคดีที่หนีน้ำเน่าพ้นไปแล้ว ส่วนนางยังอยู่และสู้กับน้ำเน่าและทุกสิ่งทุกอย่างต่อไป

หนุ่มสาวกลุ่มใหญ่เดินมาถึงท่าเรือแล้ว พวกเขายื้อแย่งกันลงเรือบางคนหย่อนเศษเงินลงขันเสียเป็นค่าโดยสารก่อน แต่หลายคนก้าวลงมาเฉยๆ และคนเหล่านั้นมีมากมายเขาจะรอให้นางส่งเขาถึงฝั่งเสียก่อน เขาจึงจะยอมเสียเงินในตอนก้าวขึ้นเรือ

นางงัดใบพายลงน้ำ กดด้ามมันลงระหว่างท่อนขากับกราบเรือ งัดใบพายพุ้ยน้ำไปข้างหลังค่อยๆ พาเรือเลื่อนห่างออกจากท่า นางต้องระมัดระวังมากขึ้น เพราะเที่ยวนี้มีคนมากถึง 6 คน และแต่ละคนก็ทรงตัวไม่เก่งเลย ถ้าไม่มีเรือหางยาวมาก็คงไม่หนักใจเท่าไร แต่หลายครั้งที่เจอคลื่นเรือหางยาวก็เคยเอียงวูบวาบ จนถึงเปียกปอนไปก็มี นางเองในฐานะคนพายเรือ นางรู้สึกเสียใจเสมอเมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนั้น นางจึงระมัดระวังเป็นพิเศษเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ขึ้นอีก

หญิงชรามองย้อนไปตามลำน้ำสีดำที่ทอดยาวทั้ง 2 ด้าน เมื่อเห็นว่างเปล่าปราศจากเจ้าแห่งความเร็วนางก็โล่งอก ค่อยๆ พาเรือผ่านกลางลำน้ำสวนทางกับเรืออีกลำหนึ่งซึ่งกำลังสวนทางกับเรืออีกลำหนึ่งซึ่งกำลังหลีกออกจากท่าเช่นกัน

นางวาดเรือเข้าชิดยกขาข้างหนึ่งลงเหยียบบันได ยึดเรือให้สนิทนิ่ง มือเหี่ยวอีกข้างหนึ่งช่วยเกาะเอาไว้แน่น เพื่อช่วยให้ทุกคนเดินขึ้นสะดวกอย่างเช่นเคย

คนหนึ่งก้าวผ่านไป และติดตามด้วยคนต่อมาที่ยังไม่จ่ายเงินหย่อนเหรียญลงขันดังกริ๊ก เรือไหวเยิบลอยลำขึ้นตามจังหวะก้าวพ้นขึ้นไปของผู้คน จนในที่สุดเรือเก่าๆ ลำนั้นก็เหลือเพียงหญิงชรา กระติกน้ำแข็งชำรุด วิทยุทรานซิสเตอร์ และขันพลาสติกใส่ค่าตอบแทนแห่งการทำงานกลางแดดและลำน้ำที่เน่าเหม็น

นางมองตามผู้คนหนุ่มสาวที่มีการศึกษาเหล่านั้นไปอย่างผิดหวังอีกครั้งหนึ่ง แม้ว่ามันเคยเกิดขึ้นมาแล้วก็ตาม แต่นางก็รู้สึกผิดหวังกับคนบางคนที่เอาเปรียบนางคงคิดว่าคนแก่ๆ อย่างนางนั้นโง่ หรือไม่ก็หลงลืมจนไม่รู้ว่าใครบ้างที่ไม่ให้เงินค่าโดยสาร

พวกเขาเดินห่างไกลออกไปทุกที เหมือนเช่นคนโดยสารเที่ยวก่อนๆ ที่นานนับมาเป็นปีๆ และค่อยๆ ทยอยลับหายไปบนถนนสายใหญ่ที่ทอดนำไปสู่ความรุ่งโรจน์ อนาคตของเขาเหล่านั้นย่อมจะต้องดี และเหนือกว่านางอย่างแน่นอน แต่เขาก็เคยโกงค่าโดยสารเพียงสลึงเดียวกับหญิงชราโทรมๆ ท้ายเรือเก่าลำที่เคยพาเขาข้ามพันน้ำเน่าก้าวไปสู่อนาคต

ลมหายใจดอกไม้

มานบ ถนอมศรี

"เอ้า เร็วหน่อยซีวะอีแฉล้ม มัวอืดอาดเป็นงูเหลือมงูหลามอยู่ เดี๋ยวก็ไม่ทันแดกเขาหรอก"

เสียงห้าวๆ ของผู้หญิงกลางคนดังลอดออกมาจากเพิงเล็กหลังหนึ่ง ซึ่งโย้เย้อยู่ริมน้ำสีดำอย่างไม่พึงพอใจก่อนเจ้าของเสียงจะเดินออกมาที่ท่าน้ำที่ทำด้วยกระดานไม้แผ่นเดียวยื่นล้ำเข้าไปในสีดำของพื้นน้ำ แกโดดลงไปบนเรือสำปั้นลำหนึ่งที่ถูกต่อเติมประทุนสังกะสีครอบลงไปอย่างง่ายๆ เรือลำนั้นพลิกฮวบและโคลงเคลงไปมา แต่หญิงคนนั้นก็สามารถเลี้ยงตัวเดินหายเข้าไปแก้ม่านกระสอบเก่าๆ ข้างลำเรือลงเปิดได้อย่างไม่ยากเย็นนัก แกแก้มันลงทั้งสองข้างแล้วจึงคลานต่อไปทางท้ายเรือ งัดพายใหญ่ที่ปักเป็นหลักผูกเรืออยู่ในน้ำออกมามัดกับหลักแจว ทรุดตัวลงนั่งแก้ม่านประทุนทางด้านหลังอีกด้านหนึ่ง ก่อนทิ้งตัวลงนั่งชันเข่ามองเหม่อไปตามสายน้ำสีดำ ที่ทอดตัวเป็นลำยาวไปเบื้องหน้า

"เร็วๆ หน่อยซีโว้ย" พักหนึ่งแกก็ตะโกนกลับเข้าไปในเพิงหลังเดิมอีกอย่างอดทนไม่ได้

"เดี๋ยวก่อนซีแม่" อีกเสียงหนึ่งตะโกนสวนออกมาจากภายในเพิงหลังนั้นบ้าง "แม่รีบนักแม่ก็ไปคนเดียวซี คนบอกว่ายังแต่งตัวไม่เสร็จ ก้อยังมาเร่งอยู่นั่นแหละ"

"อีดอ..." หญิงกลางคนที่นั่งอยู่ทางท้ายเรือค้อนปะหลับปะเหลือก และเค้นเสียงในลำคออย่างอารมณ์เสีย

"ไม่ทันแดก" แกกระชากกระชั้นออกมาอีก "ป่านนี้อีพวกนั้นมิล่อกันไปคนละประตูสองประตูแล้วหรือ" และหันกลับไปชำเลืองค้อนเข้าไปในเพิงของแกอย่างชิงชัง "ให้กูเป็นสาวๆ อย่างก่อนหน่อยไม่ได้ แม่จะตีอีกพวกนั้นให้กระเจิงเชียวมึง" แกบ่นพึมพำ

ครู่หนึ่ง หญิงสาวอีกคนก็กระฟัดกระเฟียดออกมาจากเพิง รูปร่างท้วมผิวคล้ำสวมผ้าถุงลายดอกไม้สีสดและเสื้อยืดหลวมๆ เป็นทางยาว ใบหน้าของเธอขาวมากจนขับผิวเนื้อบริเวณอื่นที่ลอดออกมาจากเสื้อผ้าดำคล้ำมากยิ่งขึ้น ตรงแก้มมีรอยสีแดงเป็นดวงใหญ่ทั้งสองข้าง สีแดงสดที่ฉาบอยู่บนริมฝีปากก็จัดจ้าเสียจนขอบตาที่ทาไว้ด้วยสีขาวดำลึกลงไปอีก และเพียงแต่มองผ่านเพียงครั้งเดียว บนเรือนร่างของเธอก็บอกให้ผู้คนที่พบเห็นรู้ว่า เธอกำลังตั้งท้องไม่น้อยกว่าหกเดือน

หญิงสาวรีบเดินไปที่ท่าน้ำ ซึ่งเรือสำปั้นและหญิงกลางคนกำลังรออยู่อย่างกระวนกระวาย ปลดแก้เชือกซึ่งผูกล่ามไว้กับหัวสะพานโยนลงข้ามแคมเรือ พร้อมกับโดดลงไปยืนทางตอนหน้าของลำเรือที่โอนเอนออกไปตามแรงถีบของเท้าอีกข้างหนึ่งที่เธอผลักดันกับสะพาน

ทรุดตัวลงนั่งขัดสมาธิอย่างยากลำบาก ดูเหมือนท้องที่ยื่นล้ำออกมาเป็นสิ่งที่ทำให้เธอไม่คล่องตัวเอาเสียเลย บางครั้งยอมรับว่า เธอรำคาญมันเหลือเกิน เบื่อหน่ายที่จะต้องอยู่ในลักษณะของคนท้องมานตัวมเตี้ยมเช่นนี้

เรือสำปั้นลำนั้นค่อยๆ เคลื่อนออกจากที่ด้วยแรงกดแจวลงไปในน้ำของหญิงกลางคนที่ยืนอยู่ทางเบื้องหลังมันลอยไปบนผิวน้ำอย่างเอื่อยเฉื่อย และไม่เร่งร้อนทั้งที่จิตใจของคนบนเรือเหมือนถูกไฟไหม้สุม ความมืดโปรยตัวลงมากยิ่งขึ้น เสียงยวดยานยังดังกระหึ่มไปมาไม่ขาดระยะ ลมที่พัดผ่านสายฝนมาจากที่ไกลโชยพริ้วจนรู้สึกเยียบเย็น

ลอดใต้สะพานสูงที่มีรถราและยวดยานต่างๆ วิ่งผ่านเบื้องบนครู่หนึ่ง หัวเรือลำนั้นจึงเร่เข้าหาฝั่ง หญิงกลางคนวาดแจวกินน้ำเป็นวงกว้างเพื่อให้เรือค่อยๆ หักลำขวางเข้าไปที่ริมคลอง ซึ่งมีเรือลักษณะเดียวกันจอดเรียงรายอยู่ก่อนหลายลำ เสียงจ้อมแจ้มของพายที่จ้วงลงในน้ำ ทำให้ผู้คนที่อยู่บนฝั่งและที่นั่งอยู่ในเรือลำอื่นหันมองเป็นตาเดียวกัน ผู้หญิงบางคนที่อยู่ทางตอนหน้า

ลำเรือส่งประกายตาค้อนมาให้อย่างเปิดเผยและจงใจ บางคนบ้วนน้ำลายออกจากปากด้วยเสียงที่ดังลั่นมาถึงเรือของแก หญิงกลางคนรู้สึกคันปากยิบขึ้นมาทันที แกกวาดเสลดในลำคอให้เกิดเสียงดังขึ้นมาบ้างอย่างอดทนไม่ได้ ก่อนถ่มถุยออกมาอย่างจงใจ

ผู้ชายหลายคนที่นั่งรวมกันอยู่ในเรือลำอื่นเริ่มทยอยกันเดินเฉียดกรายมาที่เรือลำใหม่ บางคนนั่งลงบนปูนซีเมนต์ท่าเรือ ซึ่งเทเป็นแนวยาวขนานไปตามลำคลองและเริ่มส่งประกายตาที่มีแววแห่งความต้องการบางสิ่งบางอย่างอันซุกซ่อนอยู่ภายในออกมาอย่างเปิดเผย แฉล้มยิ้มให้ทุกคนที่เดินมาหาด้วยแววเสนอสนองอันเคยชิน เธอแกล้งดึงชายผ้าถุงให้เลื่อนมาอยู่ที่โคนขา แม้เธอจะเป็นคนผิวคล้ำ แต่ท่อนขาที่อบอยู่ในร่มผ้าของเธอมิได้คล้ำดำจนเกินไปเลย มันอวบนวลและขาวเด่นอยู่ท่ามกลางความมืดอย่างท้าทาย เสื้อยืดคอกลมตัวหลวมของเธอก็ตกลงมาจนเนินใต้ลำคอหลุดพ้นออกมาเหมือนเชิญชวนให้ผู้พบเห็นเขม้นมองมันอย่างไม่วางตา ความเป็นจริงแล้วเธอเป็นผู้หญิงอีกคนหนึ่งที่มีรูปร่างหน้าตาสะสวยไม่แพ้ใครซึ่งหากแต่เพียงว่า ที่ท้องเธอจะไม่ป่องนูนออกมาอย่างเห็นได้อย่างชัดเจนเท่านั้น เธออาจเป็นดาวดวงหนึ่งที่ลงมาลอยเด่นอยู่เหนือพื้นน้ำครำและเหล่าดอกไม้กลางคืนดอกอื่นๆ ทีเดียว

"เที่ยวไหมจ๊ะ" เธอเอ่ยชักชวนขึ้นมาอย่างไม่เฉพาะเจาะจง "รับรองคนนี้ใจดี ไม่บ่น ไม่จู้จี้ ไม่เร่ง" พร้อมกับบอกสรรพคุณตัวเอง

ชายหนุ่มร่างกายล่ำสันสองสามคนหันมองเธออย่างใส่ใจ พวกเขาเดินเร่เข้ามาหยุดอยู่เบื้องหน้า ทอดสายตาลงมาในเรือ จ้องจับใบหน้าที่มีรอยยิ้มหวาน แก้มนวลขาวไล่เลี่ยมาที่เนินอกท่อนขา และเลยกลับมาหยุดนิ่งอยู่ที่ท้องอันปูดป่องของเธอเหมือนตัดสินใจ

"อีตัวนี้ท้องนี่หว่า" คนหนึ่งในกลุ่มหันไปกระซิบให้เพื่อนพ้องที่นั่งกับท่าน้ำ "หน้าตาก็สวยดีแต่กูไม่อยากปีนจอมปลวกว่ะ" เขาว่า เพื่อนพ้องพยักหน้าเห็นด้วยก่อนผละเดินกลับไปที่เรือลำอื่น

ความผิดหวังแล่นเข้าไปในความรู้สึกและจิตใจของแฉล้มนิดหนึ่ง เธอก้มลงมองท้องตัวเองด้วยความรู้สึกขุ่นเคือง บ่อยครั้งที่เธอนึกถามไถ่ตัวเอง คนท้องอย่างเธอไม่มีสิ่งที่พวกเขาต้องการหรืออย่างไรหนอ ผู้ชายส่วนใหญ่ที่ผ่านมาทางเธอจึงเบือนหนีผ่านไปอีกเช่นนี้ ความจริงมันไม่ใช่ความผิดของเธอสักนิดเดียว สำหรับสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านั้น คนมีอาชีพอย่างเธอ ไม่มีใครหรอกที่ต้องการให้ท้องของตนเองบวมเป่งออกมาอย่างนี้ หากแต่เมื่อมันเกิดขึ้นมาแล้ว จะให้เธอทำอย่างไร แม้เธอจะได้ชื่อว่าผู้หญิงหาเงิน ที่คนทั่วไปให้แต่สิ่งที่ควรเป็นเรื่องของความชั่วช้า

สารเลว แต่เธอก็ฆ่าสิ่งที่ควรเป็นเรื่องของความชั่วช้าสารเลว แต่เธอก็ฆ่าสิ่งที่เกิดขึ้นจากตัวเธอไม่ได้ ถึงเธอไม่เคยคิดอยากจะมีลูก และไม่เคยต้องการเป็นแม่ให้ใคร เธอก็ทนไม่ได้ที่จะให้ชีวิตเล็กที่เคยอยู่ร่วมกับเธอในร่างกายเดียวกันจบสิ้นไปด้วยการกระทำของตัวเธอเอง

แฉล้มไม่เคยรู้หรอกว่า คุณธรรมมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร เธอรู้แต่เพียงว่า เธอสงสารเด็กที่อยู่ในท้องซึ่งเคราะห์กรรมบันดาลให้ตกมาเป็นลูกของเธออย่างที่สุด ตลอดชีวิตที่ผ่านมา สอนให้เธอรู้จักกับทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับตัวเธอเป็นอย่างดี นับตั้งแต่มีแม่เป็นโสเภณีเก่า เป็นลูกไม่มีพ่อ และไล่ไปจนกระทั่งเมื่อเธอโตพอที่แล้วก็ต้องหันเหชีวิตเดินตามรอยเดียวกับที่แม่ของเธอเดินมาเพื่อหาเงินเลี้ยงชีวิต

ยังจำวันแรกของการทำงานได้เป็นอย่างดี มันทั้งเจ็บปวดและน่าหวาดกลัวเหลือเกิน ดูเหมือนเวลานั้นอายุของเธอจะเพียงสิบสามหรือสิบสี่ปีเท่านั้นกระมัง เธอยังไม่เคยรู้มาก่อนด้วยซ้ำว่า พวกเขาจะได้อะไรไปจากเธอบ้าง นอกจากสร้างความทารุณให้แก่เด็กหญิงคนหนึ่ง เธอไม่รู้แม้แต่ว่า อวัยวะเดียวกันกับที่เธอใช้มันสำหรับระบายน้ำเสียออกจากร่างกายจะเป็นสิ่งที่ต้องการอย่างหื่นกระหายของผู้คนที่เป็นเพศชาย เธอไม่เคยคิดเลยว่าในอวัยวะเดียวกันนี้แหละที่เป็นของมีราคาที่สุดในตัวเธอเอง มันมีค่ามากพอที่เธอจะใช้มันเพื่อแลกกับเงิน ซึ่งเป็นสิ่งเดียวที่ช่วยให้เธอและแม่อยู่เป็นผู้คนต่อมาได้อย่างไม่ฝืดเคือง เธอได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มากมาย เธอได้รู้กับสิ่งที่เรียกว่า กามรส ที่ให้ความรู้สึกแก่เธอเหมือนอยู่บนสวรรค์และนรกในเวลาเดียวกัน เธอได้รู้ถึงความเห็นกระหายไม่รู้จักจบสิ้นของผู้ชาย ได้รู้ว่าคนบางคนที่มีหน้าตาดีอาจมีจิตใจและความต้องการไม่ต่ำไปกว่าสัตว์ ได้รู้แม้กระทั่งผู้ชายอีกนั่นแหละที่เป็นตัวนำเชื้อโรคบางชนิดที่น่ารังเกียจและสัตว์อีกอย่างบางอย่างที่เหมือนเหาให้มาเกิดขึ้นที่เธอ รวมทั้งได้เรียนรู้บทเรียนใหม่อันล้ำค่าอีกอย่างหนึ่ง เมื่อห้าหกเดือนก่อนก็คือ ผู้ชายอีกนั่นเองที่ทำให้เธอท้องได้และท้องได้โดยเธอไม่สามารถรู้ได้ว่า คนใดเป็นเจ้าของสิ่งที่กำลังดิ้นเบาๆ อยู่ในท้องของเธอเลย

"ตายห่าแล้ว นี่มึงท้องหรือวะอีแล่ม" แม่เคยว่าอย่างตกอกตกใจ เมื่อเห็นอาการผิดปกติของเธอ "แล้วต่อไปนี้ใครเขาจะเอามึง...ได้ อดตายกันมั่งละทีนี้"

"ไม่รู้ซีแม่" แฉล้มตอบอย่างไม่สู้จะเข้าใจอะไรมากนัก "ฉันเองก็ไม่เคยเป็นอย่างนี้มาก่อนเลย อยู่ดีๆ มันก็เวียนหัว คลื่นไส้เต็มทน"

"ไม่ได้แล้วเอาไว้ไม่ได้แล้ว" แม่ว่าด้วยอาการตื่นเต้น

"อย่างนี้มันต้องเอาออก" แฉล้มมีสีหน้าตื่นตระหนกและหวาดกลัวเต็มที่ แต่แล้วเธอ

ก็เปลี่ยนท่าเป็นโกรธเคืองทันที

"ไม่ ฉันไม่ยอมให้แม่ทำอย่างนั้นหรอก" เธอเถียงพร้อมกับถอยห่างแม่เธอออกมา "นี่มันตัวฉัน" ฉันจะเป็นอย่างไรมันก็เรื่องของฉัน แม่ไม่ต้องมายุ่ง"

"แล้วมึงจะยอมอดตายหรือ" แม่น้ำ "รู้หรือเปล่าว่า ถ้ามึงท้องขึ้นมาแล้ว จะไม่มีผู้ชายหน้าไหนเขามาลงเรือกับมึง"

"ช่างมัน" เธอพูดอย่างเด็ดเดี่ยว "ฉันว่าต้องมีมนุษย์วิตถารชอบอย่างที่ไม่มีใครชอบบ้างหรอก แม่อย่าลืมนะว่า แม่ก็เคยเป็นอย่างนี้ครั้งหนึ่ง ก็ครั้งนั้นทำไมแม่ไม่เอาฉันออกไปเสียล่ะ ฉันจะได้ไม่ต้องมาทนขายตัวอยู่อย่างนี้ ฉันรู้แม่ไม่ได้รักฉันเลย แม่รักตัวของแม่เองมากกว่า แม่เลี้ยงฉันเอาไว้ก็เพื่อให้ฉันโตขึ้นมาขายตัวเลี้ยงแม่เท่านั้นใช่ไหมล่ะ" ประโยคหลังเสียงของเธอสั่นเครือด้วยความน้อยใจที่พรั่งพรูกันมาแน่นที่อก

"อย่าคิดอย่างนั้นซีลูก" แม่ลดเสียงต่ำลง เดินเข้ามาจับไหล่เธออย่างปลอบโยน "เรามีกันเพียงสองคน แล้วแม่ก็ไม่มีปัญญาจะทำอะไรได้อีกต่อไปแล้ว แม่จึงต้องอาศัยเอ็ง เรามันจนนี่ลูกเอ๋ย จนทั้งเงิน จนทั้งปัญญาก็ต้องใช้สิ่งที่มีอยู่ในตัวของเรานี่แหละเลี้ยงชีวิต" แม่ว่า

"เอาเถอะ" ถ้าเอ็งไม่อยากเอามันออกแม่ก็ไม่บังคับแม่เคยมีลูก แม่รู้หรอกว่าความรักลูกมันเป็นยังไง แต่เอ็งอย่าลืมนะว่า เรามันจน เราไม่มีเงินและไม่มีอาชีพอะไรดีไปกว่านี้ แม่กลัวว่าถ้าท้องเอ็งโตขึ้นมาแล้วเราจะอดตายกัน" สำเนียงแม่เครือ "ไปเถอะไปแต่งตัว ตอนนี้ท้องเอ็งยังมองไม่เห็น ต้องรีบกอบโกยเอาไว้ก่อน เผื่อต่อไปใครเขาไม่เอาเอ็ง เราจะได้มีพอกินบ้าง"

เธอถอนใจยาว ผู้คนที่เดินผ่านไปมาอย่างไม่สนใจใยดี ชวนให้คำพูดต่างๆ นานาของแม่ดังแว่วเข้ามาในความรู้สึกนึกคิดอีก เธอรู้สึกน้อยใจในความเป็นตัวเธอเองเหมือนกัน ทำไมหนอเธอจึงไม่เกิดมาเป็นลูกของคนร่ำรวยเหมือนอย่างคนอื่น ชีวิตของคนอย่างเธอนอกจากจะรุมซ้ำเติมกันแล้ว จะมีใครบ้างเล่าที่หยิบยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือบ่อยครั้งที่เธอรู้สึกเหงาเหลือเกิน เหงาในความรู้สึกที่เหมือนถูกปล่อยปละให้อยู่ในโลกนี้แต่เพียงผู้เดียว ในโลกอันกว้างขวางใหญ่โต และเต็มไปด้วยคนแปลกหน้าที่ให้เธอแต่การปั้นปึ่งและเหยียดหยาม

"เที่ยวไหมจ๊ะ" แฉล้มพูดเหมือนท่องบนขึ้นมาอีกเมื่อมีผู้ชายสองคนเดินเร่เข้ามาหยุดมองดูเธออยู่ห่างๆ "รับรองใจดี ไม่เร่ง" ยิ้มที่คิดว่าสวยที่สุดตึงตูดใจของเธอฉายอยู่เต็มใบหน้า ชายสองคนหันกระซิบกระซาบกันสองสามคำก่อนพยักหน้าให้แก่กันและเดินต่อไปทางอื่นเหมือนคนก่อน

เผลอกัดกรามตัวเองกรอด ก้อนน้อยใจตีบแน่นขึ้นมาคับอกชำเลืองกลับไปมองที่แม่ที่นั่งกอดหลักแจวอยู่อย่างหม่นหมอง ด้วยความสงสาร แม่คงผิดหวังและกลัดกลุ้มไม่ผิดแผกไปกว่าเธอหรอก แฉล้มนึกภาวนาอยู่ในใจ เธอขอเพียงสักครั้งหรือสองครั้งก็ยังดี สำหรับค่าข้าวปลาอาหารและสิ่งจำเป็นเล็กน้อยของแม่และเธอในวันพรุ่งนี้

"ลงมาเลยซีจ๊ะ มัวรีรออยู่ทำไมล่ะ" เธอพยายามโยนถ้อยคำเชิญชวนขึ้นไปอีก ขณะที่ผู้ชายกลุ่มหนึ่งเดินเข้ามาหยุดหน้าเรือของเธอ

"รับรองใจดี ไม่มีการเร่ง" เธอว่าด้วยรอยยิ้ม

ชายคนหนึ่งในกลุ่มพยักหน้าให้เพื่อนพ้องเหมือนสิ่งชุบหัวใจอันเหี่ยวเฉาของเธอให้แช่มชื่นขึ้น แฉล้มยิ้มอย่างดีใจก่อนเอ่ยชวนขึ้นไปอีก

"เชิญเลยซีจ๊ะ" เธอว่า "เร็ว น้องกำลังรออยู่" และย้ำเติมไปอีก ชายคนนั้นหัวเราะร่าก่อนโผเข้ามาหาแต่เขาก็ต้องหยุดชะงัก เพราะเพื่อนๆ สองสามคนฉุดกระชากเอาไว้

"เอ็งจะเอาคนท้องโตเหมือนเป็นตานขโมยอย่างนี้หรือวะ"

เสียงเพื่อนท้วงติง แฉล้มใจหายวาบ นี่ความหวังของเธอจะต้องพ่ายพังลงไปอีกแล้วหรือ

"ช่างกู ข้าชอบคนท้องมีฟิลลิ่งดี" เสียงเจ้าตัวตอบเหมือนเสียงของสวรรค์ที่ลอยลงมาปลุกปลอบเธอให้สมหวัง แฉล้มส่งยิ้มให้ด้วยใจจริง ชายคนนั้นสลัดแขนเพื่อนเบาๆ และเดินชวนเซเข้ามาหา

"เท่าไรจ๊ะน้องสาว" เขาเอ่ยขึ้น ดวงตาจ้องจับที่ท่อนขาของเธอ อย่างจ้วงจาบและเอื้อมมือข้ามน้ำมาแตะมันเบาๆ

"ยี่สิบจ๊ะ" เธอบอกด้วยยิ้มที่หวานที่สุด

"ตกลง" ชายคนนั้นพูดอย่างว่าง่าย

แฉล้มรีบกระถดถอยเข้าไปในประทุนเรือพร้อมกับส่งมือออกไปรับให้เขาโดดตามลงมา หัวเรือทรุดฮวบเมื่อชายคนนั้นทิ้งตัวลงไป เขาหัวเราะชอบใจตัวเองที่ยืนโคลงเคลงอยู่พักหนึ่งก่อนย่อตัวมุดตามเธอหายเข้าไปภายใน

หญิงกลางคนทางท้ายเรือเริ่มงานแรกของแกอย่างคล่องแคล่วและมีชีวิตชีวา แกตวัดพายลงบนผิวน้ำ ล้วงพลิกให้แผ่นกว้างของมันกินน้ำ พร้อมกับโถมตัวตวัดขึ้นมาอย่างเดิม เรือสำปั้นเก่าๆ ลำนั้นเคลื่อนตัวออกสู่กลางแผ่นน้ำสีดำที่สะท้อนสีเหลืองของแสงไฟฟ้าเป็นประกายระยับมันลอยเอื่อยไปอย่างเชื่องช้า เหมือนไม่ต้องการให้ผู้ที่อยู่ภายในล่วงรู้ถึงการเคลื่อนที่ของมัน

เสียงพายกระทบน้ำและเสียงระลอกเล็กที่กระทบท้องเรือ ฟังเหมือนเพลงแผ่วเบามาจากที่ไกลๆ เสียงพูดคุยเบาๆ ของผู้ชายและแฉล้มที่ดิ้นขลุกขลักอยู่ใต้ประทุนเรือดังลอดออกมา หญิงกลางคนทอดสายตาไปเบื้องหน้า แกนึกย้อนกลับไปถึงเวลาเก่าก่อน เมื่อครั้งแกยังมีเลือดเนื้อหอมหวานและร่างกายที่ผู้ชายต้องการ นึกถึงความไม่แน่นอนของสังขารที่เดินทางมาอย่างรีบเร่ง และนึกไปถึงความยากลำบากของตัวเองที่ต้องใช้บางสิ่งบางอย่างแลกกับเงิน เพื่อนำมาเลี้ยงตัวเองและลูกที่กำลังเติบโต แกนึกถึงความเปลี่ยนแปลงที่วิ่งเข้ามาหาผู้คนตลอดเวลา โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวแกเอง นับตั้งแต่การเป็นเด็กท้องทุ่งท้องนาจนถูกหลอกเข้ามาขายตัวในกรุงเทพฯ ตระเวนไปตามต่างจังหวัดจนแกหนีออกมาจากซ่องสุดท้ายได้ ไปจนกระทั่งต้องหวนกลับมาหาอาชีพเดิมที่เบื่อหน่ายอีก เมื่อจนปัญญาที่จะต้องสู้กับกฎเกณฑ์ของสังคม และโลกที่ไม่เปิดทางให้กับแกเลย

ต้องหันไปอยู่กับหญิงเจ้าของสำนักล่องเรือที่ใช้เรือสำปั้นสี่ห้าลำกับผู้หญิงสี่คนรวมทั้งตัวแก จนในที่สุดก็ได้ลูกที่หาพ่อไม่ได้เพราะแกใจดำไม่พอที่จะเอาเด็กออกจากท้องแกได้

เก็บออมเงินทองที่หาได้จนมากพอ จึงซื้อเรือลำหนึ่งจากเจ้าของเดิมและเร่ร่อนหาเงินเลี้ยงลูกเรื่อยมา จนวัยและสังขารลีบโรย จึงต้องกัดฟันยอมให้ลูกสาวที่เพิ่งแตกเริ่มรุ่นออกขายตัวแทน และก็เปลี่ยนหน้าที่มาเป็นคนแจวเรือ

แม้จะรู้สึกเจ็บลึกเข้าไปในหัวใจทุกครั้งที่ได้ยินเสียงร้องหรือพูดคุยกันดังออกมาจากใต้ประทุนที่แกสามารถหลับตาเห็นภาพเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับลูกของแกได้เป็นอย่างดีก็ตาม หญิงกลางคนก็ได้แต่กลั้นกลืนความเจ็บปวดเข้าไปในอก จะมีประโยชน์อะไรสำหรับการฟูมฟายออกมา เมื่อน้ำตาของคนจนอย่างแกมันกลายเป็นมายาสาไถยและเมื่อโลกคอยซ้ำเติมแกอยู่ตลอดเวลาเช่นนี้

"เสร็จแล้วแม่" เสียงตะโกนออกมาจากภายในบอกให้แกคัดท้ายเรือทันที แฉล้มโผล่หน้าออกมายื่นเงินส่งให้แล้วผลุบหายเข้าไปอีก เมื่อเรือค่อยๆ เคลื่อนเข้าเทียบท่าอย่างเต็มอีกครั้งหนึ่ง

ชายคนนั้นกระโดดขึ้นไปอย่างรีบร้อน ดูเหมือนเขายังสวมกางเกงไม่เสร็จด้วยซ้ำ เพื่อนพ้องที่รออยู่หัวเราะกันเกรียวกราวเมื่อเห็นท่าทางอิดโรยและไม่เรียบร้อยของเขา แฉล้มเห็นเขาเดินส่ายตัวอย่างประสบความสำเร็จพร้อมกับยกหัวแม่มืออยู่ให้เพื่อนหรา ก่อนจะคุยกันเสียงดังและเดินลับหายไป

ไม่ตายแล้วสำหรับวันพรุ่งนี้แฉล้มคิด อย่างน้อยเธอและแม่ยังมีเงินพอซื้อข้าวและกับกินกันตายไปอีกวันหนึ่ง ต่อไปนี้ถ้าเป็นไปได้ เธอควรหากำไรสำหรับเก็บออมไว้เพื่อวันที่ความโชคร้ายมาเยือนบ้าง

"เที่ยวไหมจ๊ะ" เธอเอื้อนเอ่ยขึ้นไปบนฝั่งอีก ชายหนุ่มท่าทางดีคนหนึ่งที่เดินเข้ามาหาพยักหน้ารับ แฉล้มรู้สึกปิติไปด้วยโชคดี

รีบกระถดถอยเข้าไปในประทุนอีกครั้งหนึ่ง โดยมีร่างของชายคนนั้นตามเข้าไปติด เรือเริ่มเคลื่อนออกจากท่าอีกครั้ง เธอชี้มือให้เขาคลานไปทางท้ายเรือ ซึ่งเธอทอดตัวลงนอนหนุนกระทงรออยู่แล้ว ผ้าถุงลายดอกไม้สีสดของเธอถูกเลิกเลื่อนไปกองอยู่ยอดอก ชายคนนั้นเริ่มปลดเปลื้องกางเกงของตนออกและเริ่มทำตามสิ่งที่เป็นความต้องการของเขา

ซึ่งเธอก็พยายามตอบโต้ให้เขาพึงพอใจอย่างดีที่สุด

"ขออีกครั้งได้ไหม" เขาเอ่ยขึ้นเรียบๆ เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างจบสิ้นลงไปแล้ว แฉล้มสายหน้าเริ่มรู้สึกไม่พอใจ

"อีกครั้งก็อีกยี่สิบ" เธอว่า ชายคนนั้นมีทีท่าโกรธเคืองขึ้นมาทันที จับขาของเธอเหวี่ยงออกไปอย่างแรงพร้อมกับตะโกนสั่งออกมาภายนอก

"เข้าฝั่งเดี๋ยวนี้" เขาบอก

หญิงกลางคนเหหัวเรือเข้าหาฝั่งตามความต้องการของเขา ไม่นานเรือสำปั้นลำนั้นก็เคลื่อนเข้ามาจอดที่เดิม

"ไปโรงพัก" ชายคนนั้นตะคอกใส่ทันทีที่เรือหยุดลง "ฉันเป็นตำรวจ" และตะครุบมือข้างหนึ่งของแฉล้มเอาไว้อย่างแน่นหนาพร้อมฉุดกระชากตัวเธอออกมา

เสียงนกหวีดบนฝั่งดังสนั่นทันที ความโกลาหลก็เกิดขึ้นไปทั่วบริเวณนั้น ผู้หญิงและผู้ที่อยู่บนเรือลำอื่นพุ่งตัวลงในน้ำ ขณะที่ผู้ชายรูปร่างแข็งแรงสี่ห้าคนกระโดดตามลงไป แฉล้มใจเต้นรัวด้วยความตื่นตกใจ หัวใจวาบหวิวเหมือนเป็นลม เหงื่อหลายเม็ดแตกซึมไปทั่ว แม่ของเธอที่นั่งอยู่ทางท้ายเรือก็โดดลงไปในน้ำด้วย แต่ไม่นานทุกคนก็ถูกฉุดขึ้นมาจนหมดสิ้น

เธอรีบปรี่เข้าไปหาแม่ของเธอด้วยความเป็นห่วงเสียงสาปแช่งด่าทอ ลอดออกมาจากปากของคนหลายคนเบาๆ ทุกคนมีใบหน้าสลดและเคียดแค้น เมื่อผู้ชายเหล่านั้นต้อนให้เข้าไปยืนรวมอยู่ด้วยกัน

"ไป ค่อยๆ เดินไปขึ้นรถ" เสียงห้าวของผู้ชายอีกคนหนึ่งที่โผล่มาจากไหนไม่รู้ สั่งขึ้นอย่างเฉียบขาด ทุกคนเดินตามกันไปอย่างว่าง่าย และเมื่อถึงรถกระบะเล็กๆ คันหนึ่งที่จอดรออยู่ริมถนน ทุกคนก็ถูกต้อนให้ขึ้นไปนั่งอัดกันอยู่บนนั้น

แฉล้มทิ้งตัวลงนั่งอย่างสิ้นเรี่ยวแรง เธอก้มลงมองท้องตัวเอง มองใบหน้าที่หมองคล้ำของแม่ เลื่อนไปที่หญิงทุกคนที่อยู่ในสภาพเดียวกับเธอ รถเริ่มติดเครื่องและกระชากตัวออกจากที่ แฉล้มหันกลับไปมองแสงไฟที่ส่องมาจากรถคันที่ตามมาข้างหลัง มองตึกรามบ้านเรือน และผู้คนที่กรีดกรายไปมาตามถนนและนึกเปรียบเทียบคนเหล่านั้นกับตัวเองก่อนก้มหน้าลงบนฝ่ามืออย่างหมดอาลัย

อยากร้องไห้เหลือเกิน ร้องไห้กับชีวิตของตนเองที่เกิดมาเหมือนดอกไม้บางชนิด ซึ่งไม่มีสิทธิ์แม้จะขายกลิ่นหอมของตัว เพื่อหนีความอดอยากและต่อชีวิตให้ตนเอง

จะมีใครเล่าที่ยื่นมือเสนอหน้าออกมารับผิดชอบต่อความอดอยากหิวโหย และยากจนข้นแค้นของเธอ แฉล้มอยากจะรู้นัก

คนดายหญ้า

ศรีดาวเรือง...

หลายเช้ามาแล้วที่ไอหมอกลอยตัวต่ำลงปกคลุมเหนือยอดหญ้าคากลางนา ลมหนาวก้าวย่างมาบ้างแล้วผู้คนทุกข์ยากต่างรู้ดีว่า วันเวลาแห่งความทรมานได้ย่างกรายมาเยือนอีกวาระหนึ่ง คนดายหญ้าลูบแขนขาที่เริ่มรู้สึกตึงด้วยมืออันหยาบกร้าน ความหนาวที่กำลังเริ่มทวีความรุนแรงจะรัดผิวหนังของร่างกายที่แห้งแล้ง เพราะปราศจากไขมันให้ปริแตกได้ง่าย ความเย็นเยือกที่ทับทวีและริ้วรอยบาดแผลจากใบหญ้าคาจะยิ่งเพิ่มทำให้ผิวหนังของคนดายหญ้าทั้งแสบทั้งคัน

บางครั้งคนดายหญ้าอดสงสัยไม่ได้ว่า "...หน้าหนาวนี่ทำไมพอเกาตรงไหนก็ขาวเป็นทางตรงนั้น แต่คนในเมืองเขาไม่เห็นเป็นกัน ใบหน้าแขนขาช่างขาวนวลละไมนัก หรือเขาซ่อนความทรมานไว้ตรงไหน

เช้านี้...สายแล้ว...คนดายหญ้าปลดความกังวลต่อร่างกายภายนอกออกไว้ก่อน เขาลงมือดายหญ้าตามคันคูที่มีคนว่าจ้างและตามละแวกบ้านที่มีหญ้าคาขึ้นรกร่องสวน เสียงจ๊อกแจ๊กจอแจเช้านี้ดังมาจากบ้านเรือนละแวกใกล้เคียง และตรอกเล็กซอกน้อยที่ชาวบ้านเอาโต๊ะมาตั้งเป็นร้านกาแฟแบบเพิงหมาแหงน ยิ่งสายมากขึ้น เสียงจ้อกแจ้กที่คนดายหญ้าได้ยินก็ยิ่งแผดเสียงแสดงความขุ่นเคือง ทำให้ผู้คนที่เดินผ่านไปมาตามเส้นทางซีเมนต์เล็กๆ ริมคูหญ้าคาอดหันไปมองเสียมิได้ แม้คนดายหญ้าจะไม่สนใจ แต่หูของเขาก็อดที่จะหยุดฟังไม่ได้...

"มึงเป็นเท้าแชร์ยังไง ไม่รับผิดชอบยังงี้ก็แย่ซิ ใครเขาไม่ส่ง มึงก็ไม่ออกแทน แล้วมึงจะเป็นเท้าทำมีย..."

เสียงดังกล่าวได้ยินมาจากกลุ่มคนสองสามคนที่ยืนทุ่มเถียงกันเป็นประจำในวันกลางเดือนและวันสิ้นเดือน โดยเฉพาะที่ร้านกาแฟเพิงหมาแหงนของยายชม ถึงจะอยู่ห่างออกไปคนละฟากถนน ถ้าชาวบ้านฟากโน้นตั้งใจฟัง เขาก็จะได้ยินเสียงตะเบ็งแข่งกันหน้าดำคร่ำเครียด และเสียงที่ดังออกมาแทบทุกครั้งใครๆ ก็จำได้ว่า เสียงนั้นเป็นเสียงมาจากคนท้ายตลาดรูปร่างอ้วนใหญ่ ทำงานเป็นคนทำความสะอาดสโมสรนายทหาร เสียงแบบนี้มาเมื่อไรยายชมเท้าแชร์เถียงไม่ทันแน่ แต่ยายชมแกก็เถียง ต่างคนต่างเถียง ต่างคนต่างไม่ยอมกัน

"ก้อมันเป็นยังงี้ มึงจะทำไม กูเองเก็บเงินไม่ครบเพราะมันไม่ส่ง กูไม่ได้แกล้ง มันไม่ส่งหลายๆ มือเข้าจะให้กูออกแทนไหวเรอะ กูไม่ใช่เศรษฐีอย่างมึงนี่ อีสม..."

บรรดาลูกแชร์ที่ยังไม่ได้ยินเรื่องแบบนี้ มักจะรู้สึกตะครันตะครอไปตาม ๆ กัน เพราะต่างก็หวังจะได้ดอกเงินที่ตนจ่ายลงทุนไป คิดดูคร่าว ๆ แชร์มือละ 25 บาท สองอาทิตย์เปียที เวลาเปียไม่ต้องพูดถึงดอก ดอกสูงกว่าเงินต้นเท่าสองเท่าเสมอ บางทีเคยสูงถึง 200 บาทก็มี ทั้งคนเปียส่วนใหญ่ก็เป็นคนจนมีรายได้บางทีไม่ถึงวันละ 25 บาทด้วยซ้ำ คนบ๊วยที่คอยกินดอกอยู่หลังเพราะไม่จำเป็นเรื่องเงินทอง ส่วนใหญ่มักเป็นคนฐานะดีมาจากตลาดหรืออำเภอ

เกือบเที่ยง...คนดายหญ้ายังก้มหน้าทำงานต่อ แววตาของเขาส่อความกังวล เมื่อคิดไปถึงคำพูดของยายเล็กกับยายวอน คนข้างบ้านเมื่อวานนี้

"ท่าทางแชร์มือนี้ไม่ค่อยดี..." ยายวอนเป็นคนพูดขึ้นก่อน ยายเล็กคู่สนทนาก็ตอบว่า

"ฉันจะเปียสิ้นเดือนนี้ จะได้หรือเปล่าก็ไม่รู้ เออนี่...ใครเล่นบ้างแกรู้ไหม"

"ไม่รู้เหมือนกัน ตอนนั้นก็ไว้ใจเขา เท่าไรก็เท่านั้น เขาให้ส่งกี่มือก็ส่งกันไป..."

คนดายหญ้าวางมือลงบนพื้น เขาหอบเอาหญ้าคาที่ดายได้โขอยู่ไปกองรวมเป็นกองใหญ่เพื่อเตรียมไว้จุดไฟเผาตามคำสั่งเจ้าของบ้านผู้ว่าจ้าง

"เห็นว่าคนเปียงวดก่อนได้เงินไปไม่ครบนะ"

"นั่นนะซี...จะเป็นอย่างมือในตลาดเสียละมั้ง"

"เป็นยังไง"

"ก็แบบตัวเองเป็นเท้าแชร์มือนี้ใช่ไหม แล้วมันก็หมุนเอาเงินที่เก็บได้ทางนี้ ไปลงแชร์ที่คนอื่นเขาเป็นเท้ายังไง ครั้นแล้วก็มาบอกกับชาวบ้านว่าเก็บเงินได้ไม่ครบ แค่นี้ยังไม่พอนะเวลาเปียเราก็ไม่ได้ขอรายชื่อคนเล่นเขาไว้เพราะเชื่อใจกัน พอเขาบอกว่าคนนั้นเปียได้คนนี้เปียได้...เอ้า...คนยังไม่เปียหรือเปียแล้วก็ต้องส่งเงินไป คนเปียได้เป็นใครก็ไม่รู้ มีชื่อมีตัวจริงหรือเปล่าก็ไม่รู้ หรือเท้ามันโมเมเปียเอาเงินไปใช้เองก็ไม่รู้ มันหาได้หลายทาง...ผลสุดท้ายไอ้รายนั้นก็หนีไป คนที่ตลาดโดนกันไปหลาย เฮ้อ...ว่าไปก็ช่างหัวมัน โกงได้ก็โกงไป เงินแค่นี้ถ้าได้ก็เอา ไม่ได้ชาตินี้ก็ไปเอาชาติหน้า จริงไหม เราตั้งใจของเราจริง สาปแช่งมันไว้ มันเอาของเราไปไม่ได้หรอก แต่จริงๆ แล้ว มันก็น่าเจ็บใจที่ดันไปเสียรู้เขา"

บ่ายแล้ว...เสียงค่าที่เพิงหมาแหงนร้านยายชมเงียบไป....เด็กผู้หญิงเล็กๆ สองคนข้างบ้านที่คนดายหญ้าทำงานอยู่กำลังเลียนร้องเพลงปลุกใจ "รักชาติ" ที่จำจากวิทยุทั้งสองต่างคนต่างโก่งคอเสียยังกะจะอวดคนดายหญ้า คนดายหญ้าไม่ต้องมองให้เสียเวลาก็รู้ว่าเป็นลูกใคร และคนอื่นๆ

ก็รู้กันทวละแวกหมู่บ้านว่า พ่อของเด็กไม่อยู่บ้านไปนอนเสียทีโรงพยาบาลคนติดเหล้า แม่เด็กก็คงไม่อยู่บ้าน เพราะอาจไปเยี่ยมผัวหรือไม่ก็ไปเล่นไพ่ ปล่อยให้ลูกสาวเล็กๆ สองคนอายุประมาณ 9 ถึง 11 ขวบ เฝ้าบ้านตามลำพัง

บ่ายแก่ๆ ...แม่ของเด็กคงกลับมาแล้ว คนดายหญ้าได้ยินเสียงเปิดวิทยุและไขจนดังเกินความจำเป็นเพื่อฟังผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาล เวลาผ่านไปเกือบครึ่งชั่วโมง เสียงตะโกนพร้อมกับตบมือผัวะๆ ของยายแตน แม่ของเด็กทั้งสองก็ดังขึ้นกลางคัน

"ฮะฮ้า...ถูกแล้วโว้ย...ถูกแล้ว ถูกแค่โต๊ด 3 บาทได้สามร้อย แหม...งวดนี้ถูกแค่โต๊ดทีงวดก่อนแดกกูไปหลาย..." สุ้มเสียงตอนท้ายๆ ยายแตนคงจะคิดเสียดายรางวัลที่พลาดไป

คนดายหญ้าหยุดดายหญ้า เขาหันหน้าไปทางเสียงที่มา พร้อมกับลุกขึ้นยืนพักเหนื่อย กลืนน้ำลายที่ค่อนข้างเหนียว ปาดเหงื่อเหนือริมฝีปากออกด้วยแขนเสื้อข้างหนึ่ง ส่วนใจคิดไปถึงความหนาวเย็นที่จะมาถึงในตอนเช้า

เสียงประกาศรางวัลในการเล่นการพนันอย่างถูกกฎหมายยังดังต่อไป โดยไม่รับรู้ทั้งความดีใจหรือความหายนะของคนทั้งประเทศ ข้างๆ เครื่องรับวิทยุนี้ แทบทุกบ้านต่างตั้งอกตั้งใจฟัง และเปิดวิทยุเสียงดังลั่น บางทีจะได้ฟังเสียงพึมพำแทรกขึ้นมาอย่างหัวเสีย

"ยัดแม่...พลาดไปสองตัว เกือบรางวัลที่ 5 แน่ะโว้ย"

ใครๆ ก็รู้อยู่แก่ใจว่า เมื่อเป็นเช่นนี้ งวดต่อไปต่างคนก็ต่างจะต้องเสาะหาอาจารย์ดีๆ กันใหม่ ตราวที่แล้ว นังทองดีเมียคนงานบริษัทขุดบ่อน้ำบาดาล อุตส่าห์ทิ้งลูกไว้ให้แม่ของมันเลี้ยง แล้วเหมารถสองแถวไปกับพวกแม่ค้าในตลาด เมื่อกลับมาถึงบ้านชาวบ้านละแวกเดียวกันก็ถามกันให้แซ่ดว่า

"เป็นไงมั่ง เห็นอะไรหรือเปล่า ต้องทำยังไงบ้างวะ"

"ก้อจุดธูปเทียนบอกเล่าเจ้าที่แล้วก็อธิษฐานเอาเองนะสิ ที่กูไปเป็นขอนไม้ขอนใหญ่เขียวๆ ดำๆ ใครไปใครก็เลือกที่ขัดเอาเอง" นังทองดีตอบ

"เอาอะไรขัด"

"ก็เอามือนี่แหละ...แหมกูเองถูเสียแสบหัวแม่มือไปหมด..." คนถามกระแซะเข้ามาใกล้และป้อนคำถามต่อด้วยความกระตือรือร้นอีก

"แล้วเห็นเลขไหม"

"เห็นซี"

"เลขไทยหรือเลขฝรั่งวะ" ใครคนหนึ่งอุตริถามสอดขึ้นมา นังทองดีก็ตอบยิ้มๆ ท่าทางอมภูมิว่า

"ก้อเลขไทยซีโว้ย..." หลายคนหัวเราะเพราะรู้ว่าคนตอบไม่เคยเข้าโรงเรียน แต่ก็ชำนาญการเล่นไพ่นั่นเอง นางทองดีกล่าวต่อไปอีกว่า

"แต่กูเห็นตัวเดียว ที่จริงกูขอสองตัว วันหลังต้องไปใหม่ เงินทองเรามันไม่ค่อยมีคนที่เขาถูกกันบ่อยๆ มันต้องบนอะไรต่ออะไรอีกเยอะ..."

เย็นแล้ว...ดวงอาทิตย์สีแดงตกลงไปอยู่ในวงล้อมของเมฆสีเทาด้านทิศตะวันตก คนดายหญ้าเลิกงานแล้ว เขากำลังเดินออกจากคูสวน เพื่อไปรับเงินค่าแรงงานจากเจ้าของบ้านก่อนกลับบ้านเป็นประจำเขาจะแวะร้านกาแฟเพิงหมาแหงนด้วยหัวใจอันแห้งโหย และตัดสินใจเอาเงินค่าแรงซื้อเหล้าขาวเสีย 3 บาท ดื่มรวดเดียวหมด ก่อนจะเดินไปซื้อกับข้าวที่ตลาด เขาบอกแม่ค้าให้หยิบข้าวสาร 3 ลิตร ไข่เป็ด 1 ฟอง กับผงชูรส 1 ห่อเล็ก แม่ค้าบอกราคา 23 บาท 25 สตางค์ เมื่อคนดายหญ้าควักเงินในกระเป๋าที่เพิ่งได้รับค่าแรงมา ตอนนี้มันเหลือเพียงแค่ 21 บาท เพราะเขาซื้อเหล้าขาวไป 3 บาทแล้ว คนดายหญ้ารู้สึกเสียใจต่อความเคยชินเก่าๆ ที่ได้กระทำลงไป... แต่อะไรก็ช่าง มื้อนี้เขาจะต้องเอาอะไรออกสักอย่าง เขามองผงชูรสในห่อพลาสติกเล็กๆ กับไข่เป็ดลูกนั้นอย่างชั่งน้ำหนักอยู่ในใจ แล้วจึงตัดสินใจบอกแม่ค้าว่า

"เอ้...เอาผงชูรส ไข่ไม่เอา...ลดไปบาทเจ็บสิบห้าใช่ไหม เหลือตังค์ทอน 50 ตังค์ เอาท็อฟฟี่..."

แดดหมดไปนานแล้ว...อากาศแปรเปลี่ยนจากร้อนแสงแดดตอนกลางวันมาเป็นเย็นลง... คนดายหญ้ากำลังเดินหิ้วถุงกับข้าวกลับบ้าน ระหว่างทางเขาเดินสวนกับแขกขายของผ่อนส่ง มองเห็นสิ่งที่ทุกคนในบ้านของเขาอยากได้อยู่ในอ้อมกอดของอาบังหอบใหญ่ มันเป็นเสื้อกันหนาวหลากสี สีสวยๆ ทั้งนั้น มีทั้งของเด็กและผู้ใหญ่ คนดายหญ้ากำท็อฟฟี่ที่ซื้อมาฝากลูกแน่น เขาถอนใจเฮือกใหญ่ ก่อนจะรีบเดินเข้าบ้านอย่างรวดเร็ว...พลางคิดไม่ออกว่า ทำไมเขาถึงเลือกเอาผงชูรสไม่เลือกเอาไข่ และคิดไม่ออกอีกเหมือนกันว่า ทำไมเขาจึงมีเงินเหลือเพียงแค่ซื้อท็อฟฟี่ ส่วนเสื้อกันหนาวซื้อไม่ได้สักที...

2. นวนิยาย (Novel)

มีลักษณะการเขียนเป็นรูปร้อยแก้ว (Prose) โดยใช้ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดในชีวิตของผู้เขียนขึ้นเอง จึงมักมีลักษณะ รสนิยม (taste) ทัศนคติ (Attitude) โนเรื่องต่างๆ สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย นวนิยายจะมีลักษณะดังนี้คือ

2.1 โครงเรื่อง (Plot) จะสร้างขึ้นโดยยึดลักษณะของเรื่องที่สร้างปมของเรื่องไว้ในรูปความขัดแย้ง อุปสรรค การต่อสู้ หลายๆ ปม และมีโครงเรื่องที่มีตัวชักนำหรือตัวประสานให้ปมต่างๆ ลักษณะที่สร้างไว้นั้น มาบรรจบพบกันอย่างมีเหตุ มีผล สมจริงตามธรรมชาติโครงเรื่องนี้ผู้เขียนนวนิยายมากท่าน กำหนดสิ่งปลีกย่อยลงไป เช่น ฉาก ตัวละคร วิธีการดำเนินเรื่อง บทบาทของตัวละคร

อย่างไรก็ตาม โครงเรื่องจะเปรียบเสมือนการวางแผนการก่อสร้าง บางครั้งหาวัสดุที่ตรงกับธรรมชาติของเรื่องไม่ได้ เรื่องก็มีการเปลี่ยนแนวไปได้ แต่ผู้อ่านมักจะชื่นชมอยู่กับเรื่องที่สำคัญในการเสนอนวนิยายยุคใหม่ๆ ก็คือ

2.1.1 สำนวนภาษาในการเขียนเรื่อง

2.1.2 ศิลปการเขียนเฉพาะตัวของผู้เขียนเอง

ดังนั้นการพิจารณาเรื่อง นวนิยายจึงต้องมุ่งเพ่งเล็งในองค์ประกอบที่สำคัญของโครงเรื่องด้วย เป็นสำคัญ

2.2 แนวคิดในเรื่อง (Theme)

แนวคิดของนวนิยาย มักจะมีหลายแนวคิด หรือบางเรื่องมีแนวคิดเดียว อย่างไรก็ตาม แนวคิดของนวนิยายจะเป็น "เครื่องวัด" คุณค่าของนวนิยายนั้นด้วย เช่น เรื่องจบลงแล้ว ผู้อ่านได้แนวคิดอะไรบ้างจากเรื่อง เป็นต้น

แนวคิดของนวนิยายควรมีแนวคิดที่เด่นๆ เพียง 1-2 แนวคิด นอกนั้นเป็นแนวคิดที่เป็นส่วนประกอบ เช่น แนวคิดที่ผู้อ่านโดยทั่วๆ ไปเข้าใจอยู่แล้ว ตัวอย่าง การทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว โลภ โกรธ หลง อิจฉา เป็นความทุกข์

ฉะนั้น นวนิยายนี้เสนอแนวคิดที่ดีเด่นจนผู้อ่านจับแนวได้ตรงกันส่วนใหญ่แล้ว ถือได้ว่าเป็นเรื่องดีเด่น นอกจากนี้ แนวคิดที่ใหม่แปลกและมีเหตุผลดีก็น่าจะพิจารณาด้วย เช่น คอร์รัปชั่นจนหลง ฐานอำนาจที่ไร้ความสุข ฯลฯ

การพิจารณานวนิยายจากแนวคิดเพื่อจะนำลงในนิตยสารนี้ ควรเป็นแนวคิดที่เป็นปัจจุบัน มีเหตุผล และสมจริงตามสภาพแวดล้อม ด้วยผู้อ่านปัจจุบันนั้นมักจะหันไปสนใจนวนิยายที่มีลักษณะแนวคิดเข้ากับเหตุการณ์ที่แวดล้อมอยู่ เช่น สงคราม กองโจร เป็นต้น

2.3 ตัวละคร (Character) จะต้องสร้างตัวละครให้มีลักษณะดุจเป็น "คนจริงๆ" "มีชีวิตจริงๆ" มีพฤติกรรมที่แสดงได้เห็นจริงจังในเรื่อง ผู้อ่านพลอยชื่นชมสมจริงไปกับเรื่อง จึงจะนับได้ว่าเขียนนวนิยายให้ "มีชีวิตชีวา" น่าติดตามอ่านไปจบจบเรื่อง การกำหนดตัวละครในนวนิยายไม่จำกัดจำนวน แต่จะมีตัวเด่นโดยทั่วไปอยู่ 2-5 ตัว จะเป็นมนุษยชาติใดก็ได้ หรือสัตว์ชนิดใดๆ พืช และสิ่งของ ก็เป็นตัวละครได้ เช่นกัน แต่หลักที่สำคัญในการพิจารณานวนิยายดีเด่นในตัวละครก็คือ การสร้างตัวละครให้มีสภาพคล้าย "สิ่งมีชีวิตจริง" ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวได้ในตัวละครนั้น นับเป็นนวนิยายที่ดี ควรพิจารณาลงในนิตยสารได้

2.4 ฉาก (Setting) การเขียนฉากในนวนิยายควรมีลักษณะดังนี้ คือ

2.4.1 เป็นสถานที่ชัดเจน สมจริงตามธรรมชาติ

2.4.2 เป็นบรรยากาศที่มีความประทับใจผู้อ่านได้ดี

2.4.3 เหมาะกับสภาพของเรื่อง ตัวละคร ตามสภาพชีวิตจริง

2.4.4 ผู้เขียนต้องมีความรู้เรื่อง สถานที่ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม รายละเอียดรอบสถานที่นั้น

2.4.5 มีข้อมูลในด้านตัวบุคคล วัตถุ สิ่งของที่ถูกต้อง ตามหลักธรรมชาติ

การสร้างฉากของผู้เขียน นวนิยายนั้น จึงต้องพิจารณาลักษณะของฉากในนวนิยายดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ด้วย